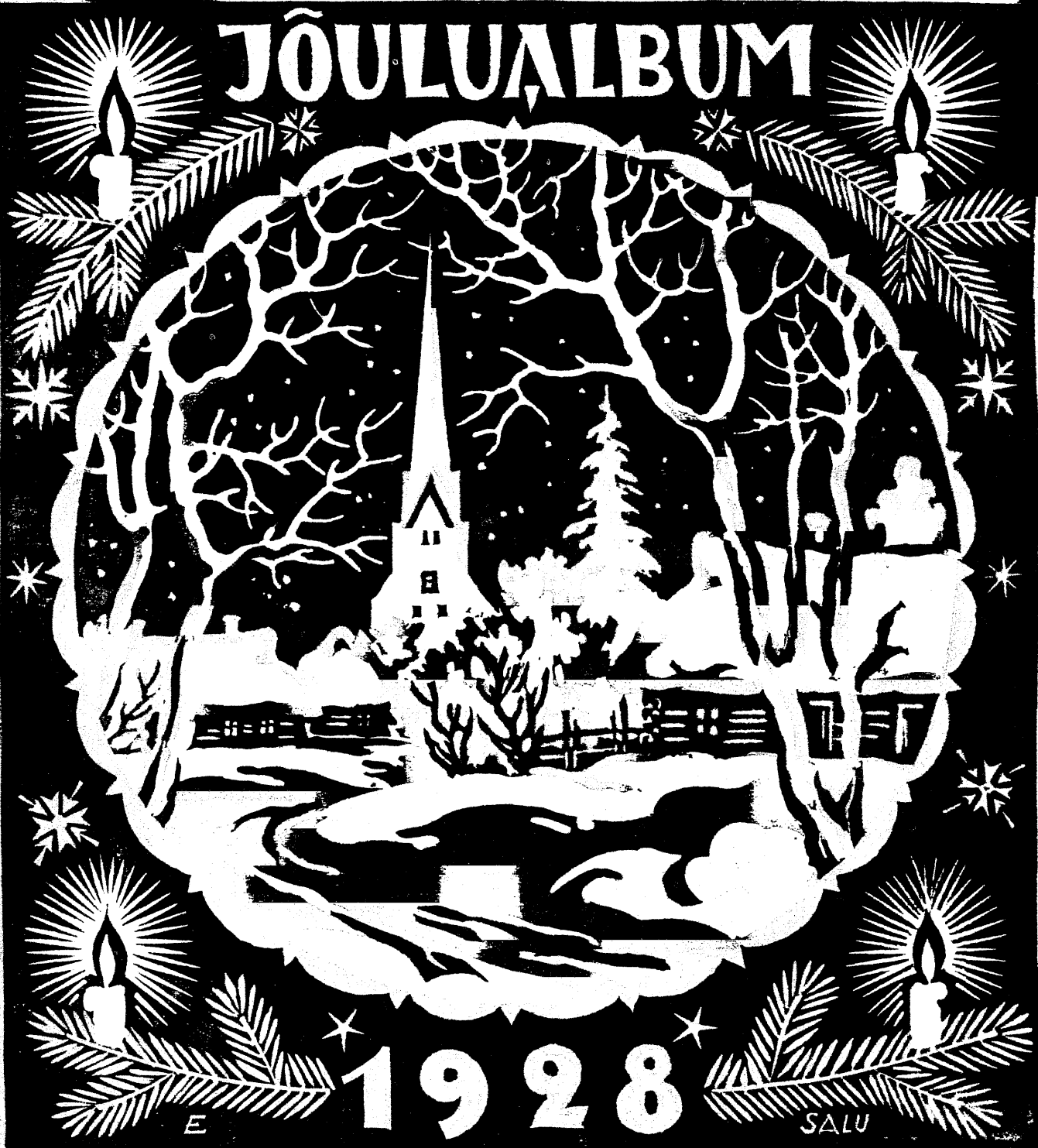

VOOG

JŌULUALBUM

1928

E

SALU

Külmaks ajaks

Daamidele:

EN GROS

Villaseid sukki
" kamasse
" jakke
" pluusi
" pesu kodumaa
" „ professor-Jäger

kindaid puuvillaseid ja nahast
Taskurätte puuvillased ja siid.
Shalle ja rätikuid siidist ja vill.
Nahktaskuid
Pitse igat sorti ja mitmesuguses
häduses jne.

Härradele:

Villast pesu, professor Jäger
" kodumaa
Villaseid " sokke
" shalle
" pullovereid
" jakke

Päevasärke

Kraesid ja kaelasidemeid

Kindaid, nahk ja trikoo

Kamasse jne.

EN DETAIL

B. GENSS ja POJAD

1885

Pudu-, moe, ja terasekauplus.

1885

Kõnetraat 5-17. — — TARTU, Küüni tän. 8 — — Postkast 142.

RENAULT

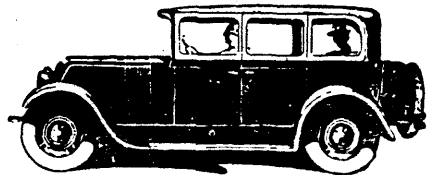
Peaesind. Eestis „KONZENTRA“ ins. F. JOHN
Tallinn, Pikk tänav nr. 39. Tel. 8-62

Sõiduautomobiilid

4 — silindrilised 4/20 h. j.; 8/45 h. j.
6 — silindrilised 6/35 h. j.; 12/60 h. j.
8 — silindrilised 27/150 h. j.

Uuemad mudelid:

„Monastella“ „Vivastella“
„Monasix“ ja „Vivasix“

Veoautomobiilid

Kandejõud 600 kg. kuni 10 tonni.

Bensiini- ja naftamootorid. Tuletõrje mootor-
pumbad. Tagavara osade ladu.

Müük soodsail järelmaksu tingimustel.

JÕULUNUMBER 1928

Luigelaul.

Fred Petton'i jõulujutt.

Äsja saabunud tütre Eva kirja loeb „Vällari“ peremees Juhan mõtlikult. Päivitanud näos vahelduvad helevus tusaga. Perenaine Tiina seisab ootuses, ning nähes et Juhan kirja lugemise lõpetanud, küsib kärsitult:

„Noh, kas tuleb?“

Peremees Juhan sulleb kirja ümbrikku, lükkab prillid otsmikule ning mõtlik pilk eksib lumistel väljadel.

„Mida ta siis kirjutab!“ on uus kärsitu küsimus.

„Mida ta ikka siis kirjutab! Tahab jälle raha saada,“ ja Juhani hääles kõlab tusa-ne heli.

„Jälle raha, jumal küll, kuhu ta selle ometi paneb. Ammu see oli, kui sai talle saadetud, ja siis kirjutas, et sellel aastal pole enam tal vaja. Palju ta tahab?“ küsib Tiina murelikult.

Pulma- ja pidupäevaks
soovitan rikk. valikus kui ko-
haseid häid kingitusi.

Krupp-Alpakka

lauakatmise tarbeid: nuge, kahv-
leid, lusikaid ja luksusnõusid.

Kristall-serviisid

nõud, klaasid, karahvinid, tualett-
nõud ja serviisid, rikkalikus valikus
iluasju.

Rosenthal

Lõuna-, tee- ja kohviserviisid,
luksus- ja ilunõud.

Üürinõud igasugusteks pidustusteks.

E. W. Jürgens

Tartus, Vana t. 17 Tel. 788 Asut 1901

„Palju? Kirjutab, et vähemalt kümme-
tuhat, jälle olla uued õppemaksud tasuda
ja pühadeaegsele esinemisele vaja uusi
riideid!“

„Kümnetuhat!“ imestab Tiina, „Siis
ta pühadeks koju ei tule?“

„Kuulsid ju, et ei tule. Pühade aeg olla
lõpetajail kontsert ja sellepärast ei saavat
ta tulla.“

„Lõpetajail?! Kas ta siis jõuluks lõpe-
tab, lõpp pidi alles kevadel olema?“

„Küllap vist lõpetab siis nüüd, selleks
tal seda raha vaja ongi. Kirjutab, et peale
lõpetamist olla tal kindel lootus teatris
kohta saada. Olla kõnelenud direktoriga,
ning too olla kindla lubaduse annud koha
saamiseks. Lubas veel enne pühi kirjutada,
ning peale pühi, kui aega saab, siis korraks
ka koju sõita.“

„Peale pühi alles,“ ning Tiina hääles
kõlab pettumus, „aga raha, kas saadad?“

„Peaks ikke saatma, olgugi, et omal
seda nõnda vähe. Kui muidu ei saa, siis
lähen „Sillile“ ning laenan. Raske ju on,
aga ehk on ometi viimane kord, kus veel meie
abi vajab, ja küllap tulevikus meilgi ker-
gem on, kui teame, et Eval omal teenistus
ja ta enam meie abi ei vaja.“

Tiina vajub mõttesse. Erilise helevu-
sega libisevad mõtted Evale — tütrele.

Vaatamata raskustele näib täituvat nen-
de elusoov. Muretseda tütrele kergem elu,
kindlustada ta tulevikku. Vaatamata naab-
rite pilgetele, pahatahtlikele arvustustele on
jõudmas nad lõppsihile. Palju on tulnud
neil murda raskusi ning kõrvaldada takis-
tusi teelt. Ise vaeveldes sageli suurimas
rahapuuduses, pidid laenude abil võimal-
dama Eval konservatooriumi lõpetamise.
Pidid kõrvad sulgema siis, kui külas ku-
lutulena valla pääsesid jutud, mis nüri
noana neil hinge lõikas. Pidid rahulikult
kannatama hirvitavaid küsimusi, mis sihit-
tud Evale, kellest külas kõneldi kui huk-
kuvast inimesest, kui lootusetult elukeeri-
ses siplevast, kel vanemate raha kasutada
elu mõnususte nautimiseks. Nii sageli tõu-
sis hinges lämmatav kartuselaine, ehk ome-
ti peitub siiki tõde nende hirvituste varjul.
Et Eva on laskunud teele, millisele libisenud
nii paljudki, saades tunda elu mõnususi
ning murdues meeletuste ning ihade tor-
mis. Raske oli neil toda Evalt küsida, ras-
ke vaikides kanda naabrite hirvitusi.

Tiinale tuleb eriti meelde möödunud
suvi.

Eva kojutulekul olid mõnitused uuel
jõul puhkenud. Hirvitati avalikult ta vaba
ülalpidu. Arvustati ta riietust ning Eva
ilmumisel noorte kogumispaikadesse pil-
gutati varjamatu häbematusena silmi,
lastes kuuldavale ütelsi, mis Tiina kõrvu
ulatades tõi häbipuna põskile, pannes hin-
ges mässama ahastuse ning kartuse lained.

Sageli vaatas Tiina tüttart. Arvustas
salaja, katsudes leida väiksematki põhjust
külas levinevaile juttele. Leidis nii mõne-
gi väikese muudatuse Eva välimuses kui
ka ülalpeos, ent vähe, liigagi vähe oli neist,
et anda põhjust sarnastele oletustele. Eva

OMEGA

TÄPSEM KELL.

Kellad üleilma tuntud Schweitsi
vabrikut. nagu: Omega, Borel, Grisel jt.

samuti igasugu asju.

paremast Belgia ja Böhmi kris-
tallist, väärtasju, hõbe-, ja kuldasju.

Kellade, hõbe- ja kuldasj. parandus.

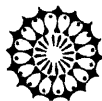
O.-ü. J. RUBIN

Tallinn, Viru tän. 17. Asut. 1880

OSKAR KILGAS

TRIKOO-, SUKA-, ja PITSIVABRIK
TALLINNAS, VOLTA T. 2. KÖNETR. 2-23

Müük ainult en-gros!

Esimene suurtööstus sellel alal. Valmistab kõrges häädukes siidi, floor-, maco ja villaseid

sukki, sokke ja lastesukki.

Elegantset

siidipesu, siiditrikood

Trikoopesu: Spordi- ja supelülikondi.

Pesupitse: Klöppel- ehk venepits, broderii ja gipüür.

oli ju muutunud nii mõneski asjas. Oli muutunud lõbusamaks, vabamaks sõnas ja tegudes. Oli kaotanud puna põskilt ning rõõmsa läike silmist. Häälgi, mis oli Eva uhkus ja lootus, oli muutunud. Liiga sageli esinesid seal võõrad, kärisevad helid. Nii sageli ärkas Tiina öösiti, kuuldes Evat kõhimas. Too oli kuiv, raiuv kõha, mis peletas une silmist, andes asu uutele muredele ja kartustele. Ema küsimusile, mis katsusid põhjusi leida neile muudatusile, vastas Eva põiklevalt. Kõha vabandas hiljutise kerge külmetusega, mis peagi mööduda. Juhtis kõrvale ema küsivast pilgust oma läiketa silmad, vabandades väliseid muudatusi linna halva õhu, niiske korteri ja ületöötamisega konservatooriumi madalais ruumes. Külmas levinevaile juttele suhtus ükskõiksusega, vastates neile halvaks pidava õlakehitusega. Ent nähes ema silmis pisaraid, ärritus, sattudes vihahoogu tõi kuuldavale sõnu, millistest ema mõne üksiku vaid mõistis ning millede mõistmine tõi esile ema südames valusaid torkeid. Sageli nägi ema Evat seismas mõttesse süvenenuna, aeg ajalt ahtakesed õlad värisemas ning silmis pisarad, mida, märgates ema tähelepanu, katsus varjata, väljudes toast. Sügisel Eva linnasõidul hajusid jutud

külmas. Aja möödumisel rahunesid nemadki. Ning päevade möödumisel ununes nagu kõik, just kui oleks harjunud nende kahtlustega ja hinges pesitsevate kartustega. Aeg ajalt Evalt saabusid kirjad tõi rõõmsaid, helgemaid silmapilke nende üksluisesse ellu. Eva kirjutas peamiselt igas kirjas oma edukast edasijõudmisest. Kõneles neile tuleviku kavatsustest ja lootustest. Ning igas kirjas leiduva rahanõude pehendamiseks oli nagu juure lisatud, „et see on viimane kord.“ Kuid järgnes peale „viimase korra“ veel mitugi kirja, ent kõik lõppesid peaaegu ühesuguse lõpuga — „saatke raha.“

Isa kirjadele, milles see kõneles raha hankimise raskustest, ning manitsustele vähe kokkuhoidlikum olla, katsudes pisikuga läbi ajada, vastas Eva vaikimisega. Kui kirjutaski, näis ta olevat unustanud isa, ema raskused, esinedes jällegi vana nõudega, mis küll pehmendatud, ilustatud ilusate lausete ja roosiliste lootustega tuleviku. Viimases kirjas oli kindlasti lubanud pühiks koju sõita, isegi mõista andes, et nõnda olla neil kergem, tulla odavam ja et tema katsuda viimase võimaluseni kokkuhoidlik olla.

Kohased jõuluringid Vanale ja noorele

Maitserikas kirjaber kar-
pides ja blokkides

Pildiraamid

Mängukaardid

Taskunoad ja pussid

Käärid

Taskupliiatsid

Täidetavad sullepead

Aktimaped ja kirjatask.nahast

Postkaardi albumid

Kalendrid

Rahakastid

Kirjutusnõud igat seltsi

Joonestustarbed

Sulekarbid nahast ja puust

Tsirklekastid

Värvikastid

Värvipliatsid

Pastellkriiti jne. jne.

soovitab

Philipp Schaefer A.-S.

Harju tän. 21.

Telef. 12-12

Ena hinges tõusis usk Evasse uuel jõul. Tegi etteheiteid enesele, et oli hetkekski kahelnud Eva aususes, uskudes külas levunud jutte. Kõnelesid isaga nii sageli pikkadel, igavatel talveõhtutel Evast. Mida rohkem temast mõtlesid, mida rohkem Eva liikus neil hinges, seda kahvatumaks muutusid murede varjud, hajudes viimaks tühjusse, jättes Eva elama nende lihtsaisse, talupojalikku hinge endises puhtuses ja õrnuses. Seadsid korda, puhastasid Eva toakese, oodates pikisilmi ta kojutulekut. Ent kirja saabudes, milles lootsid leida kojutuleku teadet, valdas neid pettumus. Tundsid lootusi varisemas ning unistusi tühjumas. Asus hinge mõistmatu kibedus ning kurgus pakitses midagi terav-valusalt. Ent aja möödumisel hajus seegi, aset andes rõõmutundele, et jõuab Eva sihile. Lõpetab varem ootusist ning asub iseseisvalt ellu. Tõusis kindel usk, et siis need, kes Evast kõnelesid kui vanemate vaeva pil-
lajast, kes Eva õppimist mõnitasid, ta lin-

nas olekut mustasid inetute sõnadega, tunnevad suurimat häbi lendulastud mõnitusist, ja et nemad võivad lõpuks rahu leida, avalikult igale laimajale silma vaadates, vaikimisega hukka mõista nende poripildumist ja halvaks panuga neist mööduda. Ning too tunne oli neil ühine, sundides unustama Eva viimase lubaduse, kokkuhoidlik olla. Sundis isa „Silla’le“ minekule, laenu järgi, millest võis Eva end riietada, ning tasuda erakorralised väljaminekud, mis paratamatult seotud ta konservatooriumi lõpetamisega ja iseseisva elu algega . . .

2.

Äge kõhahoog vapustab Eva keha. Pingutusist tõuseb nõrk puna kahvatanud põskile ning otsmikule ilmuvad vaevalt märgatavad higipisarad. Eva kõhn käsi tõuseb rätikuga huulile ning sinna tekib nõrk, punane laik. Eva silmitseb veretavat laiku taskurätikul, õhukesed, sinetavad huuled sosistavad iroonilise halvaks panuga: „Veri. . .!“

Kõige tollega on Eva aja kestel harjunud. Alguses, kevadel, kui märkas haiguse algidusi, oli heidutatud, hinges katkes midagi, mis tumestas mõistuse, pannes mürgitatud vere kiiremalt tuikama soonis. Seisis rõhutatult algava elu purustatud varel. Too oli ilmunud ootamatult, hävitades kõik lootused tulevikku, paisates segi tähiseid Eva tuleviku teel, sundides Eva mõttetuile tegudele ja meeleheitele. Tõusis soov põgeneda, peita end igaõhtuste kaaslaste eest, lahti rabeleda tollest õhkkonnast, kuhu sattus linnas olekul. Suine külaskäik koju oli tõusnud soovi teostus. Põgenes, tahtis kindlalt loobuda kõigest senisest. Otsida puhkust ja rahu kodustelt nurmedelt, vabandada kehas pesitsevatest haigusidudest ja mürgist. Ent siingi valdas Eva pettumus. Oli sunnitud põgenema, mitte kannatades külas levinevaid jutte, temale sihitud mõnitusi. Algusest saadik oli varjanud tõe, mitte midagi teatades vanemaile teda ähvardavast hädaohust. Oli lükanud seda päevast päeva, viimaks otsusele tulles koju jõudes neile kõigest kõneleda. Ent siis haihtus too hea tahe. Kõnelusest emaga selgus Evale, kuivõrt kindlad olid nad Eva püüetele, kuivõrt oli sisse juurdunud neile teadmine Eva tulevikust, ning see riisus Eevalt julguse vanemate illusioonide purustamiseks. Suhtus tõelisele olukorrale kergemeelse ükskõiksusega. Oli üks neist, kes sattudes äärmusse kaotas hingelise

Jõuluvana

soovitab Teile parima
jõulukingitusena:

Parlophon ja Beka His Master's Voice

GRAMMOFONID ja uuimad plaadid

DECCA * * * * *
kohver-grammofonid!

A/s. TORMOLEN & Ko.

Harju 37 — TALLINN — Tel. 15-02

tasakaalu, alistudes juhtunule kui paratamatusele. Kodu olles selgus Evale, kui võrd olid nad siiski võõrdunud teineteisest. Tema ja vanemad. Sai selgeks, et vanemad oleksid suhtunud kahtlevalt Eva tõevaldusele, rohkem uskuvat poolehoidu avaldades levinenud juttele, ning tõlgitsenud valesti Eva haigust ning kojujäämist. Ning too riisus Evalt tahtmise tõe avaldamiseks. Lõpptulemusena jõudis otsusele, milline oli hävitav ta olemasolule. Lasi parema tahtega end haigusest pureda, kui õigust anda neile, kes teda siis juba mõnitasid, naerdes ta unistuste ilma, kui asus ta oma soovide taotlemisele. Tuli tagasi hinda mitte midagi öeldes vanemaile, lastes tagasi samasse õhkkonda, mida pelgas, mille eest põgenes suvel suurte lootustega. Veel praegugi helisesid Eval kõrvus suvel kuulnud mõnitused, värises, nagu tunneks praegugi häbematu, ihaldavaid pilke oma kehal. Sügisel võttis kurnav haigus halva pöörde. Sagedamini ilmusid veretavad laigud taskurätikul. Küllastas arste, ent need kehtisid õlgu, andes põiklevaid vastusi, käskides oodata, andes lootusi paranemiseks.

Ainult üks ütles tõtt. Eva mäletab hästi toda vanakest. Tunneb praegugi ta

rahulisi silme viibivat enesel. Kuuleb ta häält, mis kõlas etteheitvalt ja kibedalt, kõneledes Evale ta kergemeelsust ja enesehävitamist.

Olgugi et aimas ise tõtt, oli ometi valus seda kuulata. Ärritas end, öeldes imestavale vanakesele haavavaid sõnu. Ent siis rahunes, paludes, silmis pisarad, arstilt andestamist. Ta hing sarnanes tol hetkel kapile, mille laekad täidetud soovidega, kahtluste ja lootustega, kuhu olid kuhjunud kõik ta igatsused ja unelmid. Avaldades hinges pakitseva küsimuse, avanesid kõik laekad, segunesid, sünnitades kaose, mille selgumist jäi ootama, istudes värisedes tugitoilil.

„Hääl,“ ütles arst, „kustub pikka aega kindlasti. Laulmisest loobuge, see kiirendab vaid hävinemist. Soovitan sõita teile maale, siis võite ehk veel hingitseda aastat kaks, kolm, kuid mitte rohkem. Loobuge kõigest ja minge! On teil maal sugulasi, kui ei, siis soovitan teile sobiva koha!“

Hääl kajas mõõtmata kaugusest. Eva viibis pimeduses, haarates hinge salajastest soovest. Killustatud unistused selgusid kaose lahkumisel ning kibe oli too tõe teadmine.

Lahkudes arsti juurest, hulkus sihitult

tänavail. Katsus rahuneda, ent tolle hukku- mine, millele oli ehitanud kõik omad lootused, oli raskem ootusist. Eksis luigena õhus, otsides vaba vett, kuhu võiks laskuda peale väsitavat rännakut. Eva laskus mustavale jää laigule, jäädes lebama purustatud rinnaga, murtud tiivad ripnedes nõrkenud kehal.

Suhtus arsti hoiatusele iroonilise ükskõiksusega. Soovis kiiremalt põleda, kartes pikaldast vindumist haiguse küüsis. Südamehääle, kõik hea, mis aeg ajalt end katsus ilmutada, püüdis lämmatada uimastusvahenditega. Kodunt saadava raha tarvitas nende hankimiseks, võis pigemini olla päev söögita, ent viimased sendid ohverdas morfiumi ja paberosside muretsemiseks. Mürgitatud veri nõudis järjekindlalt rahuldumist, ning päevadel, kus tuli raha puudusel harjumusest loobuda, kannatas ta suurimaid piinu. Järk järgult võõrdus ta endistest tutvustest. Pelgas endiseid kaasõpilasi ja õpetajaid konservatooriumist. Hoidis kõrvalle nendega kokku puutumast, jõuetu kuulama nende haletsemisi, järelepärimisi tervise üle, koheldes äärmise vaenulikkusega nende kahetsusavaldusi. Istus õhtu videvikul sageli konservatooriumi juures olevail pinkidel, kuu-

lates õhus värisevaid helisid, ent märgates lähenemas tuttavaid põgenes hirmunult, kui kuriteolt tabatuna. Otsis öölokaalides uusi tutvusi ning sissetulekute suurendamiseks esines kabareedes. Leidis lohutust laulus, olgugi, et iga pingutusega esile toodud heli purustas armutult kõik tagasimineku teed, kiirendades lähenevat lõppu hüiglasammul. Väsitas end viimase võimaluseni, et pärast heita end nõrkenuna öökaaslaste põlvedele, kuulates küünilise ükskõiksusega nende iharaid sõnu, tundes nende higiste, värisevate käte kobamisi enda ihul...

3.

Eva süttab paberossi, imedes innukalt nikotiini haigesse organismi. Laseb ükskõikse pilgu libiseda pooltühjas restoraanis. On veel liig varajane aeg. Mõni üksik istub laua taga, juues lahjuinud õlut, kuulates muusikat, lastes pilgud igavalt libiseda luitunud piltel restoraani seinal. Kõik need näivad olevat Evale igavad, igapäised, kelledega end vaevata pole tal mingisugust lõbu. Täna valdab teda eriline helevus, tunneb end imehästi üle hulga aja, tõuseb soov hõisata ning tantsida meeldiva kaaslasega, libisedes läikival parketil tundes

Perenaise kohuseks

on muretseda selle eest, et kodu oleks mugav.

Kuidas seda teha?

Tooge terve ilm enda majja raadio abil, kuid valige endale hea aparaat ja mis peasi — muretsege endale

PHILIPS

valjulthäälaja!

EPHAG'i

KOSMEETIKA

UUDISI!

- „ISIS“ kreem
- „ISIS“ puuder
- „ISIS“ seep
- „ISIS“ hambapasta

PARFUMS
EPHAG

Harju t. 41. Narva m. 42.

väsitavat rammestust kurnatud kehas. Eksivad pilgud ei leia ühtegi, kellega võiks tänase õhtu lõbutseda, kellele võiks anda kõik, mis järele jäänud veel haigusest ning mis lõõmab nõrga visiseva tulukesena lõõtsuvas rinnas. Evale läheneb üks noist kellega tallab ühist rada, ning kellega tutvunenud siis, kui astus esimesi samme tol Kolgata teel.

„Ootad kedagi?“ küsib laskudes toolile.

„Ei, istun üksi, pole veel ühtegi, keda võiks oodata, mis siis?“

„Nõnda samuti, mõtlesin, et võiksid kaasa tulla, kui oled vaba!“

„Kaasa tulla, kuhu?“

„Kuhu, kas pole see ükskõik kuhu meid kutsutakse, kuhu meid viiakse. Järgne kutsujale, kui oled kutsutav.“

„Nõnda, teadmata kohta küll ei tule, pigemini istun siin, ning võib olla lasen nurjuda isegi tänase õhtu.“

„Tee kuidas tahad,“ ütleb teine tõustes, „ma muidu nõnda samuti ju, üksi ei taha minna. Lähen vaatan ehk leian väikese Margoti kodunt,“ tõuseb asudes minekule.

„Oota,“ peatab teda Eva, „on see kindel koht, kuhu lähed?“

„Kindel ja hea!“

„Hea küll, siis tulen ühes!“

„See on hea, et tuled. Nõudsid sarnast kes hästi lõbustaks, kellel pole kapriise ning kes laulaks!“

„Laulaks,“ ütleb Eva, „ent hää mul. . .“ „Küllalt hea neile, katkestab teine Eva kõneluse — — —

Kuskil kaugel heliseb suur kell. Helid värisuvad ja kustuvad. Pimeduses helgivad tulirõngad virvendades, tantsides. Keerlevad ning kaovad. Valge kogu kummardub end Eva lähemale, ta näeb lähemas suuri kondilisi sõrmi oma kaelale. Tahab kõrvale end käänata nende pigistusist, ent asjatu, sõrmed jälgivad haruldase kindlusega ta visklemaid liigutusi. Valla pääsev karje, sureb nõrga kähinaga kuivanud huulil, kõrvus kostev kohin matab kõneluse. Üksikuist sõnadest ei suuda aru saada, tumeneb mõistus. Eva tahaks jõuda selgusele, tahaks purustada toda piinavat teadvusetut olekut, ent asjata. Mõte väsib algidudes, suletud silmad vaid värisuvad. Kuskil kõneldakse, liiguvad ebaselged kogud ning kellegi mahe hää jagab käske ning korraldusi. Mustavasse linnikusse, mis ümbritseb Evat, tekivad lõhed. Kõrvades kostev kohin hajub pikka ning

ta võib eraldada üksikuid sõnu. Värisevad ripsmed avanevad, tekkinud pilust tungib ere valgus Eva silma, alul täiesti teda pimestades. Aja möödumisel selginevad üksikud kogud ta süngi esisel. Ühte neist, kes seisab kõige lähemal, oleks nagu varemalt näinud. Toda beatahtelist naeratust habestanud näos. Siis selgub Evale too naeratus, too on arst, samane vanakene. Ta tahab kõneleda, ent sõnad tungivad kähinal huulile, sealt valgub sooja nirena märga Eva koonule. Üksik pisar kukkudes ta valutavale kaelale. Arst teeb hoiatava liigutuse „mitte kõneleda, vaikida, vaikida,“ ning surub sõrme huultele.

Nõrk naeratuse vine ilmub hetkeks Eva sinetavaile huulile. Kui hea on too vanakene, hoolitseb veel siis, kui pole enam midagi hoolitseda. Kui kõik on lõppemas, kõik varisemas igavikku. Suuri vaeva keerab Eva pea. Eksivad silmad peatuvad

aknal. Üksik vilkuv täht ilmaruumis särab keset mustavat ööd. „Sinna, tähtede taha,“ läbibast Evat mõte.

Süvenedes tollesse mõttesse vajuks uuesti pimedusse. Valust tuikav keha väriseb, nõrkevat südant haaravad litsuvad pihid ning meeleskohtes keerlevad kohisedes tuulirattad. Äkki vaibuvad kõik pigistused ja valud. Nõrkev keha vabaneb kõigist piinavaist raskusist ning suures vaikuses tõuseb esile haige valuline karje. Too keda oli ta unustanud, tõusis esile tolles valulises oiges. Too oli heitleva hinge viimane hääliitus. Kõhnad käed tõusid püüdvalt õhku, vabaneva valuga, viimase voolava elumahlaga hajusid Eva huulil tasasel hääliitusel:

„... ema,... tulen,... tulen koju...“

Nõmmel, 9. XII. 28 a.

Kaks, kes armastavad teineteist — ja siiski ei suuda seda öelda.

Jõulujutt.

„Noh, nüüd aga minge,“ ütles õuejäägri proua ja tõukas kindlal käel mõlemad lapsed talveaiast, kus seisis põlevate küünaldega jõulupuu. Paul ja Else olid juba tund aega mänginud ja tülitseenud jõulupuu ümber ja oleksid puu peaaegu ümber tõuganud.

„Nüüd aga ruttu magama,“ ütles ema lastele, kes tasakesi nutsid, kuna ta pooleldi tõmbas kokku talveaia eesriided.

Kui ta lapsed oli õnnelikult talveaiast välja saanud, ütles ta õuejäägriks, kes mõnusalt istus toas sügavas tugitoolis ja suitsetas väikest piipu: „Soo, nüüd hoolitsen ma selle eest, et need mõlemad säääl talveaias on üsna üksi. Kui noormees nüüd ometi ütleks tütarlapsele, Alfred. .!“

„Veame kihla, et ta ei ütle midagi,“ vastas hoovijääger.“

„Aga see on ju naeruväärt,“ ütles ta naine — ta oli tüsedapoolne ja ta noort nägu raamis natukene juba halliks muutunud juuks; tal oli nende inimeste avameelne ilme, kellel on elus hää. „See särab neil ju lausa silmist, suust, kõigest. Ja siis ei peaks sest veel asja saama?“

„Ee-ei,“ ütles õuejääger

„Ja mina teen ometi, mis suudan!“

Õuejäägri proua istus klaveri taha; „Algul laulsime jõululaule, seejuures muutub ometi igati meel hardaks, siis tantsisime ringis jõulupuu ümber ja viimaks sõime jõulukompvekke, mille paberitel on kõiksugu salme, kus on — ma ei tea tõesti mitme marga eest armastust. . . Aga Adele on ise ka süüdi.“ Ja õuejäägri proua hakkas mängima väikest liigutavat laulu, mille õrnad sõnad polnud just tundmata.

„Vaata, vaata,“ ütles õuejääger, „sa akompaneerid.“ Siis vaikusid nad mõlemad silmapilgu, kuna õuejäägri proua edasi mängis. Siis ütles ta mees: „Võrreldes nendega läks see meil üsna kergesti.“

Ta naine naeratas ja vaatas üles. „Jah,“ ütles ta. „Ah, Alfred, sa oleksid pidanud nägema oma nägu, kui ma tookord trepist alla hüppasin, sina minu vastu võtsid ja ütlesid, nagu oleks sul kuiv tükk kurgus: „Armuline preili, kas ma võin teid nii alatiseks hoida endale?“

„Jah,“ arvas õuejääger, „sinu nägu ma ei näinud, sest mul oli kõik silmade

ees must. Aga et sa pead noogutasid, seda ma ometi nägin.“

„Jah!“

Ja armuline proua mängis võib oila veel varjundi mahedamalt — mängis selles oma enda mälestust, kuna nood mõlemad talveaias seisid vaikides üksteise kõrval jõulupuu ees.

„Küünlad põlevad varsti lõpule.“ Noor-mees ütles seda poolsosinal.

„Jah,“ vastas neid ja ta käed rippusid nii abitult kõrval. „Nüüd kustuvad nad varsti.“ Nad seisid vaikides teineteise kõrval, kuna toast kostis ikka veel meloodia.

„Alfred,“ ütles õuejäägri proua toas: „Et kaks inimest võivad saada nii õnnelikuks kui meie kaks —“ Ja kuna ta naeratas, lisas ta juure: „Nii täies tagasihoidlikkuses õnnelikuks, sina!“ — —

„Jah,“ ütles preili Adele talveaias häälega, mis kõlas nukralt: „mulle tundub ikka, et kui jõulupuul kustub viimne küünal, on jõulud juba möödud!“

„Jah,“ vastas Aksel Bardenflet, kes ikka veel seisis neiu kõrval ja muutus äkki nii kahvatuks nagu kahvatub ratsanik, kui pingutab end hüppele üle lõhestiku. Aga möödus sekundit kaks või kolm, siis jooksis preili Adele, kes oli sama kahvatu kui Akselgi, eesriiete juure ja hüüdis: „Teie peate ometi vaatama, kuidas kustuvad viimsed küünlad!“

„Aksel ei ole midagi öelnud,“ ütles õuejääger.

„Ei. See on selge.“ Ja varsti pärast seda kustutati jõulukuusk.

„Sest polnud mingit abi,“ ütles õuejäägri proua, kui tuli üles magamistuppa, kus ta blond mees oli enda mõnusasti asetanud tugitooli, „me peame uuel aastal korraldama palli!“

„Ei, kui tohin paluda!“ tõusis ta äkki püsti ja tõmbas õuejäägril piibu suust; „siin ülal ei suitsetata.“

Korraldati pall. Jõulupuu seisis suures kuppelsaalis ja oli piiratud lillede girlandidega, et tantsijad seda ümber ei lükkaks.

Istuti lauas. Laudlina oli üle külvatud roosidega ja schampanja korgid plaksusid. Noored daamid olid oma siidschlepid võtnud põlvedele ja noormeestel olid pääd palavad. Ei saadud enam aru oma enda sõnadest ja kõik härrad tahtsid pidada kõnet. „Armsam“, ütles proua Collett, kes oli tähele pannud härra Akselit ja neid Adelet, õuejäägri prouale: „Nood kaks istuvad kui paar vahakuju.“ „Jah vastas

õuejäägri proua. Proua Collett naeris: „Isegi nukkusid saab tänapäev sundida rääkima. Minu Elise sai ühe niisuguse emalt sünnipäevaks ja too ütles üsna selgesti jah ja ei!“ Õuejäägri proua naeris kaasa: „Neid peab aga nõorist tõmbama!“

„Noh, mu ingel,“ ütles prouu Collett, „sina juba oma sõrmi ei hoia!“

All laua otsas kõneldi nelja hobuse tõldadest. Kimlid on laitmatud,“ ütles krahv Veedel proua von Billele. „Jah,“ hüüdis härra von Bille üle laua, „mina ei või aga seda kannatada, et mu naine sõidab hobustega.“ Kõneldi palju läbisegi hobustest ja tõldadest. Teises laua otsas vesteldi maskeraadidest. Ja härra Bardenflet, kes saja sõna hulgast sai aru ainult ühest, ütles preili Adelele:

„Kes teie tahaksite olla?“

„Kolombiin — kui läheksin maskeeraadile.“

„Miks teie ei peaks siis minema?“ Aksel Bardenflet tõstis pilgu.

Õuejäägri proua kahvatas. Ta nägi, et ta mees tahab pidada kõnet. Ta oli kümme aastat olnud maapäeva liige ja polnud selle aja jooksul kõnelenud kolmekümmet sõnagi. Aga nüüd tahtis ta rääkida. „Jah, nüüd ma tahan, nüüd ma tahan kõne pidada daamidele,“ hüüdis ta. „Daamidele — härra õuejääger jäi juba takerduma ja seisis abitult, klaas käes ja tulipunase näoga, „sest mille muu kui naiste ümber keerleb kõik ja üldse.“ „Ja üldse, hääd ööd!“ hüüdis ta naine, kuna õuejääger veel midagi kogeles ja kõik naersid. „Kui ta viimast korda pidas kõnet, siis oli see maapäeval ja või üle!“ naeris krahv Veedel. Aga daamid hüüdsid kooris: „Ta tahab kõnelda meile!“ „Jah!“ ütles majahärra. „Nii siis, daamid, nad elagu. Ei ole jumala eest ühtki, kes ei tea, mis ta on väärt!“

Aksel Bardenfleti pilk oli kiindunud Adele saledale kogule, nagu tahaks ta alatiseks oma hinge vajutada ta kuldse kuju. Õuejäägri proua korjas damast laudlinalt peotäie roose ja ütles: „Nüüd hakkame pommitama.“ Ja ta viskas oma mehele roosi otse näkku. „Sina oled mulle see õige,“ ütles ta ja naeris mehele vastu. Roosid lendasid üle laua, läbi küünlajalgade valguse, läbi palava õhu. Küünlavalgus vabises, kui teda puudutasid roosivarred. Nüüd kukkus üks roos Adele sülle. „Adele, Adele!“ hüüdis proua Collett, „kas sa ei näe roosi?“ Siiski, tädi, siiski!“ vastas preili Adele, võttis ta üles ja kinnitas ta segaselt rinnale. „Noh, see on vähemalt

LIER & ROSSBAUM

Viru tän. nr. 7.

TALLINN

Kõnetr. 27-34

Õmblusmasinad „Mundlos-Original-Victoria“ kodu ja tööstuse tarvis.

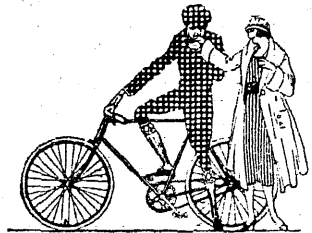
Kudumismasinad **Claes & Flentje, Mühlhausen**, moodsate jakkide, kleitide, kamasside j.n.e. kudumiseks. — Parem teenistusallikas naisterahvastele.

Jalgrattad „Wanderer“, „Diamant“, „Swift“, „Coventry“, uusimad mudelid.

Kirjufusmasinad „Continental“

Arvemasinad „Thales“

Paljudamise aparaadid „Opalograph“ kõige
uuem uuemaist ja „Schapirograph“

leidnud endale õige paiga,“ ütles proua Collett.

Tõusti lauast. Naer kõlas läbi kogu trepihoone. Roosid olid leidnud paika siin-sää! daamide juustes, kui mindi kotiljoni tantsima. Mitmesuguste käikude ajal laskis õuejäägri proua kustutada küünlad jõulupuul. Ainult seintel särasid veel üksikud küünlad. Viimase käigu ajal pidid härrad hüppama üle pinguloleva siidnööri. Nad hüppasid pool-hämaruses preili Adele ees. Ta seisis sää! oma valges, kuldjoon- tega kleidis ja ootas, kahvatu ja sale, pingul nööri ees. Härrad saavutasid ta ja nad saadeti ära naeratuses, mida pime- duses oli vaevu näha. Viimaks tuli Bardenflet. Ta hüppas liig kõrgelt, nagu peaks ta hüppama üle hobuse. Siis komistas ta, läks segaseks, hüppas jälle liig madalasti.

„Jumaluke, kui koomiliseks ta end teeb,“ ütles õuejäägri proua. Ja Adele seisis segaselt, ja kotiljon lõppes. „Jah, Akse- lil pole tõesti õnne!“ naeris õuejääger.

Kui kõik pallivõõrad olid juba ära sõit- nud ja majavõõrad olid juba voodis, istus preili Adele ikka veel elutoas klaveri taga. Põles ainult üks küünlajalg. Õuejäägri proua istus nurgas, kuna ta noor õde män- gis. Mäng muutus ikka aeglasemaks ja

aeglasemaks, ta täitis toa kurva raske- meelse kõlaga. Teises nurgas, kus oli üsna hämar, istusid õuejääger ja härra Bardenflet. Preili Adele mängis edasi, kuna ta õde astus tema juurde. „Laps, laps,“ ütles ta ja sosistas üsna tasa ja tõnbas Adele pää! oma rinnale... „Sää! ta nüüd istub ja nutabki!“ Õuejääger aga, kes kaua oli silmitsenud oma saapaid, vaa- tas äkki härra Bardenflet poole ja ütles poolkõvasti: „Aksel, teie olete juhmi!“

Varsti pärast seda jäi kogu maja vaik- seks.

Kui õuejääger kolmekuningapäevalustus söögituppa, leidis ta oma naise paber- vihma korvide vahelt, „Kas tohin küsida, kas oled hulluks läinud või?“ küsis õue- jääger.

„Kulla mees,“ ütles ta naine, „meie korraldame täna mõisa lastele peo. Ja siis süütame jõulupun- k o l m a t korda.“

„Hm.“

„Sa tead ju,“ arvas õuejäägri proua, „sää! valmistab paberivihm alati palju nalja.“

„Jah, ja pä!le selle võtab see kraam kergesti tuld,“ vastas õuejääger. Ta naine naeris: „seda ta ju peabki.“ Ta viskas oma mehe poole serpentiini ja ütles siis:

„Ei päris, tõsiselt, me peame tegema, mis me suudame. Bardenflet on uuest aastast saadik olnud igapäev jahil ja pole koju toonud närust jänestki.“ „See on fataalne. Noh, vaata, mis sa oma serpentiiniga saad teha.“ Mees vaikus silmapilgu ja ütles siis: „Kas tead, sa peaksid pigem laskma Adelel Akselit värvida!“ „Kallis jääger,“ lausus ta naine, kes ikka veel mängis serpentiiniga, „Adele on arg kui looke.“

Jõudis õhtu ja kõik mõisalapsed juubeldasid ja jooksid, kaetud pabervihma valge lumega. Serpentiinid lendasid läbi õhu ja jäid kinni jõulupuu küünaldele. „Nüüd teeme ringi!“ hüüdis õuejäägri proua. „Käest kinni, käest kinni. Soohh, nii on õige, lapsed.“ Ja ta tõi kõik lapsed ringi. Ja äkki ütles ta Bardenfletile, kes seisis kui soolasammas: „Taevake, härra Bardenflet, sääl seisab ju veel Adele!“

Aksel ja Adele olid viimased. Lapsed jooksid ringis ja serpentiinid lendasid läbi õhu. Siis katkes ring. Ja äkki, ilma et ta oleks teadnud, mida ta tegi, kuna ta silmad niiskused, ei tea kas kartusest või liig suurest õnnest, heitis Aksel Bardenflet roospunase serpentiini Adele piha ümber ja ütles: „Armuline preili, kas võin

teid nii alatiseks hoida endale?“ Silmapilgu seisis Adele tummalt. Siis tõstis ta näo noormehe poole ja ütles üsna tasa: „Kas te siis ei teadnud seda juba ammugi?“ Aga õuejäägri proua, kes kõike seda nägi ja — prauhh — laskis enda kukkuda toolile, hüüdis oma mehele: „Alfred, lapsed peavad saama napsi!“

Oli juba hilja, kui armuline proua tuli üles mehe juure. „Noh, viimaks ometi saavutasime selle,“ arvas ta „Jumal olgu kiidetud ja tänatud, nüüd saame ometi viimaks rahu majja.“ Õuejääger istus veel viivu tugitoolis, enne kui ta küsis:

„Kuidas siis Aksel ütles seda?“

Ta naine naeris: „Alfred, seda ei mõistata sa küll kunagi,“

„Ei, — mul pole andi mõistatamiseks!“

Õuejäägri proua läks oma mehe juure, võttis ta laia pea oma käte vahele ja ütles:

„Aksel heitis serpentiini ta piha ümber ja siis sosistas ta: „Armuline preili, kas võin teid nii alatiseks hoida endale?“

„Oo, see manab esile nii mõnegi vana mälestuse.“

Naine laskis ta lahti ja läks väikese kapi juure.

„Mis sa siis teed sääl?“ küsis õuejääger.

„Toon su piibule tuld!“

Nõudke igal pool!

Iludust saavutab

**KREEM
FASCINATA**

**LÖHNA ÕLI
FASCINATA**

**PUUDER
FASCINATA**

**EAU DE
COLOGNE
FASCINATA**

FASCINATA

ORIGINALAAL Kölni vesi

Johann Maria Farina

z. Stadt Rom | Köln a| Rhein.

FASCINATA

kreemi seep

O. Mag. F. Kurrot & A. Benkson

Tallinn

Marga jõuluõhtu.

E. Krafft'i jõulujutt.

Ta haigutas ja sirutas käsi. Sealjuures vaatas ta kurvameelselt noore arsti poole. Arst naeratas, jäi tema ette väikesesse mugavasse salongi seisma ja võttis ta kae. „See kõlab ju väga traagiliselt, armuline proua. Mis siis seekord viga on? Puls — aga palun väga üks silmapilk vagusi olla. — Puls on normaalne. Teie väljanägemine ülihea! „Daam tõmbas järsku kae tagasi. „Ma arvasin seda juba. Teie kardate mulle tõtt rääkida. Puls harilik — seda ma ei usu. Väljanägemine ülihea — nagu ei tõendaks mulle peegel just selle vastandit! Ah, armas sõber! kuulake korraks ometi südant! Kas ei löö ta mitte liiga kiiresti?“ „Jah, teil on õigus. Ta peksab liiga kiiresti.“

Ta ei näinud õnneks pilkavat naeratud arsti näol, ja hingas kergendatult:

„Nii siis, doktor?“

Arst noogutas.

„Kui Teie, armuline proua, tõesti enese tunnete haige olevat, siis oleks parem, kui reisima läheksite.“

Daam kargas asemelt üles.

„Jumalale tänu, et teie kord ometi sellest aru saite, ütlege ise, mis teeksin ma siin oma haigete erkudega? Detsembri ja jaanuari kuud Berliinis! Ja Nizzas õitsevad roosid, nii kirjutas mulle sõbranna eile.“

„Need õitsevad ka siin,“ tähendas arst, „vaadake ometi!“

Ta näitas kallihinnalisele vaasile laual, mis roosidega täidetud.

„Võlgnen teile tänu selle eest, kes muu mõtleks veel minusuguse haige naise peale? Kas vahest mees? Temal ei ole ju selleks aegagi.“

Nii siis teie soovitate mulle Nizzasse minna?“

Arst kummardas ja suudles talle ulatatud sõrmeotsi.

„Teie soov on mulle käsuks, armuline proua. Nii siis nägemiseni Nizzas mõne nädala pärast. Esialgugi aga soovitan teile seal oma sõpra doktor Brauni. Kui soovite, võin talle kirjutada.“

Daam noogutas pead.

„Kahju, et teie jõuluks veel seal pole. Just jõulu ajal olla Nizzas tore, kirjutas sõbranna.“

„Ah jah, jõulud! Kas saate selleks ajaks kodust ära minna, armuline proua?“

„Meie ei hooli palju jõuludest.“

„Aga teil on väike tütar?“

„Sellest ei ole midagi. Meie Marga on

moodsalt kasvatatud. Preili asendab mind siin täiesti.“

Ma usun isegi, et minu Marga ennem ilma minuta, kui preilita läbi saab. Nii siis, milleks siia jääda, kui haige ollakse? Jõulupuud, jõulukingid! sellest oleme ammu juba üle saanud, armas sõber.“ Noore arsti silmade ette ilmusid vististi teistsugused mälestused jõuludest, sest ta vaatas mõttes olles kaugele.

Proua Eva kortsutas otsaesist, kui ta arsti pilku tabas. See ei sobinud sugugi ta meeleoluga.

„Millele mõtlete?“ küsis ta järsult.

Arst suudles kolmat korda tema kätt.

„Nizzas ja jälle nägemisele seal.“

Proua Eva naeratas jälle.

Nii siis ta soov oli täide läinud. Ta oli ju haige, nii ütles arst, ja seda kordas ta iga päev, iga tund oma mehele, seda rääkis ta ka oma kaheksa-aastasele Margale ja kõigile, kes aga kuulda tahtsid. „Ema sõidab Nizzasse,“ ütles väike Marga oma sõbrannadele jõulureedel, kui kool jõuluks suleti.

A.-S. TARTU PÄRMIWABRIKU

WESTRAWILA

Tartus, Pikk tän. nr. 62, kõnetr. 34.

Dir. prof. dr. med. L. PUUSEPP

Pärmivedeliku-, söehappe- ja teised arstlised vannid.

Ravitsemine elektriga ja valgusega.

— Massaash, duschid j. n. e. —

Ravitseatakse reumatismust, närvipõletikku ja närvivalusid, ajnete vahetuse haigust, naiste ja teisi haigusi.

Asutus on avatud kella 12 h. — 8 ö..

Arsti vastuvõtmine kella 12 h. — 5 ö..

„Sinna sõidavad ainult rikkad, ja minu ema on haige ja sõidab homme ka sinna.“

Siis naersid teised lapsed.

„Homme? Siis on ju jõuluõhtu. Ema jagab sulle ju siis kingitusi.“

Väike, kahvatu, kuldjuukseline tüdrukuke ei osanud midagi vastata. Marga läks, ehk tal küll hea tunnistus oli, kurvalt koju. Ta jooksis ema juurde, kes teenija abiga oma uhket pesu ja toredaid kleite sisse pakkis.

„Kas sõidad ikka homme, emake?“

„Ja muidugi, sa tead seda ju ometi Marga.“ Laps naeratas nii iseäralikult kurvalt.

„Aga homme on ju jõuluõhtu, sa kingid ju mulle ometi, emake!“

Proua Eva kohmetas veidi, siis aga vastas ta:

„Mina mitte. Preili teeb ju seda, Marga.“

„Ah nii,“ ütles väike tasa. Siis läks ta toast välja.

Järgmisel hommikul istus proua Eva ühes esimese klassi kupees ja sõitis kiirrongis lõuna poole.

Ta mees oli teda jaama saatma tulnud. Ükskõikse häälega oli ta temale „head reisi“ soovitud ja veel enne kui rong ära sõitis, kannatamatult uuri vaadanud.

Ostke kõik kleidid

järeilmaksuga

siis olete alati hästi riietatud. Seda võimaldab Teile suurim valmiskleitide äri

J. Saar

Tallinnas, Vana Posti 8 Tel. 18-35

Alati suurim valik, odavamad hinnad, soodsamad maksu tingimised. Iga päev uued mudelid. Tellimiste järgi ka mantlid.

Kunstpärlid

En gros

En detail

„Ma pean tingimata enne kella üheksat kontoris olema,“ seletas ta.

„Ja mis teed sa pühade ajal, Richard?“

„Täna õhtul on koosviibimine klubis.“

„Homme — aga siis istu ometi, Eva, uksekud suletakse juba.“

Ta ei lõpetanud lauset ja astus tagasi. Proua Eva nägi teda veel hetkeks, siis tormas rong minema.

„Ta on ikka juba vanaks jäänud,“ mõtles ra endamisi ja sulges silmad. Ta tahtis nüüd ainult tulevaste lõbude ja flirdi peale mõelda.

Ta naeratas ja mõtles noore arsti peale Nizzas, oli tal ju ometi soovituskiri kaasas, mille varal kerge oli tutvust sobitada. Proua Eva võttis kirja taskust.

Ta oli õige uudishimuline. Mis võis kiri sisaldada?

Rong tormas väikestest jaamadest mööda, läbi põldude, metsade ja aasade.

Igalpool seesama rõõmus pilt. Jõulud! Proua Eva nägi naisi ja mehi kuuskedega ja pakkidega teed mööda liikuvat. Kord, ta oli juba õige palju maad ära sõitnud, uskus ta nägevat oma Marga kahvatut, tõsist näoket,

Ta kõrvus kajasid sõnad: „Aga homme on ju jõululaupäev, siis kingid sa mulle midagi, ema.“

Ta tegi liigutuse, nagu tahaks ebameeldivat pilti emale tõrjuda. Sealjuures kraabises kiri ta käes. Kiirelt avas ta kirja. „Mis siis, ma võisin ta ju kaotanud olla,“ mõtles ta ja värises ärevusest, seda lugedes.

„Armas sõber

Saadan sulle midagi huvitavat. See ilus naine tahab haige olla. Nii siis seleta talle, et ta tervis halb on, ta ju ootab seda. See on arsti seisukohalt vaadates õige halb rikka, ilusa ja kohusetundetu naise juures majarästiks olla. Kui mul pruuti ei oleks, kes igatsusega ootab, millal temaga võin abielluda, siis ütleksin juba sellele proua Evale oma arvamisest tema kui naise ja ema kohta. Ta on edev ja süd ametu, tal ei ole isegi südant oma lapse jaoks...“

Edasi ei lugenud proua Eva enam. Tähed tantsisid ta silmade ees.

„Südametu, edev nagu enamjagu naisi, kel mingisuguseid kohustusi ei ole.“ Kui kaua ta niiviisi oli istunud, ei teadnud ta isegi.

Rong peatus.

„Dresden!“ hüüdis konduktor.

Pool segaselt tõusis Eva üles. Ta haaras oma käsitasku ja astus välja. Ainult mitte enam edasi sõita. Hetkeks seisatas ta jaamaesisel ja vaatas ümber, nagu oleks ta ära eksinud.

„Sisse astuda!“ hüüdis konduktor.

Proua Eva ei kuulnud seda. Ta istus vaikselt ootesaalis.

Nüüd ruttu koju, ei muud kui koju. Ta kokkus, kui ta äkitselt arusaamisele tuli.

Kõik vale, kõik tühine, otstarbetu edvistamine.

Kui ta mõni tund hiljem jälle kupees istus ja Berliini poole sõitis, värises ta veel ikka ärevusest ja häbist. Alles hiljem tuli talle meelde, millega seletada oma tagasitulekut? Mis ütleb ta oma mehele ja arstile?

Algas jõuluõhtu. Siin ja seal särasid akendest valgustatud kuused.

Proua Eva naeratas vähe.

Ta mõtles Margale.

Kui voorimees viimaks maja ees peatus, imestas proua Eva, et kõik aknad olid pimedad.

Kas ei olnud ta preilit käskinud varem kingitused välja jagada, et Marga harjunud ajal magama pääseks? Teenija, kes talle mitmekordse koputamise peale viimaks ukse avas, taganes kokkunult.

„Armuline proua!“

„Kus on Marga?“

„Muidugi oma toas, armuline proua.“

„Preiliga?“

Teenija kohmetas.

„Mina — ma ei tea.“

Ta võttis oma parenaise käetasku, kübara ja mantli ning kadus.

Proua Eva astus lastetuppa. See oli poolpime. Laua ääres kummuli, näoke kuldseist juustest varjatud, istus Margot ükski ja magas. Ta näis olevat nutnud, sest põsed olid veel niisked.

„Margal“ hüüdis proua Eva.

Väikene kargas üles, ta hõõrus silmi ja imestus väljendus ta pilgus.

„Emake!“ hõiskas ta.

Eva põlvitas ta kõrvale ja surus ta oma rinnale.

„Marga, kus on siis preili?“

„Ma ei tea seda, emake. Ta on välja läinud.“

„On ta sulle kingitused kätte annud?“

„Eil Homme hommikul, ütles preili. Siis on ka isa siin.“

Eva oli vihane. Seejuures aga süüdistas teda sisetunne. „Sinu süü — ainult sinu süü.“ Ta tõusis üles, suudles Margat ja astus pimedasse saali. Kui ta elektri põlema oli keeranud, nägi ta toas kõike nii nagu see hommikul oli jäänud.

Teenijatest maitsetult kaunistatud kuusk ja mänguasjad seal juures, mis ta ise Margale oli ostnud, ja kingitused teenijatele.

Jõulu meeleolu on suurepärane,
kui ei puudu laual
ETK omatööstuse saadused

ETK toosikilud ja sprotid
ETK sõstra- ja õunaveinid
ETK uba- ja viljakohvid

Hea maigu ja täie väärtuse poolest on need ained kõikide poolt eelistatud * Valmistatakse ainult tarvitajate huvides parimatest tooresainetest valju kontrolli all * **Nõudke igaltpoolt!**

Pealadu:

Eesti Tarvitajate Keskühisus
Tallinn, Lai tän. 39-41

Proua Evale tulid pisarad silmi. „Valgust,“ mõtles ta, „ainult rohkam valgust!“

Ta ruttas läbi tubade, süütas igalpool elektri, korraldas värisevail kätel kuuske ja kingitusi. Kui ta siis lastetuppa tagasi tuli, seisis Marga aralt lävel.

„Jääd sa nüüd siia, ema?“

„Jah!“

„Igapäev?“

Jah — jah,“ kostis Eva ja suudles tõmmiliselt last. Marga hingas kergendatult.

„Preili ütles, et jõululast ei ole. Mina nägin teda aga ennist. Siin toas oli ta, ema. Ma istusin laua ääres ja nutsin, sest olin ju nii üksinda. Siis tuli ta. Tal olid valged rõivad ja kuldsed tiivad. Ta naeris ja hüüdis mu nime. Nii armsalt ei ole mind keegi veel hüüdnud. Ja kui ma siis üles vaatasin, seisis sina seal ja jõululaps oli läinud.“

Proua Eva ei suutnud vastata. Ta surus oma näo Marga kuuma põsekese vastu.

Siis kuulasid mõlemad. Isa töötoas helises telefon. See kõlas järsult. Kui Eva telefoni juure astus, kuulis ta oma mehe häält.

Ta ei saanud ärevuse pärast hingata. Hääl telefonis käskis valjult ja ägedasti:

„Frieda peab mulle kohe tsilindri kontori tooma. Võtku voorimees!“

Ta hüüdis Marga ja tõstis ta kõrgele.

„Kõnele sina isaga, laps. Küsi kas ta mitte meelsamini koju ei tuleks täna õhtul, kingituste jagamise ajaks. Ütle, ema on ka siin!“

Sõnakuulelikult kordas Marga.

„Ema on jälle siin, isa tule ka koju!“

„Ära lollusi räägi, laps, kutsu preili.“

Nüüd kõneles Eva ja ta hääl värises ärevusest.

„Ma olen tõesti kodus, Richard. Ma palun sind, tule ka, ära mine klubisse. Ma tahaksin teile kingitusi jagada.“

Hetkeks oli kõik vaikne, siis kõlas rõõmus üllatatud hääl.

„Jah, ma tulen.“

Siis läks proua Eva saali ja süütas küünlad kuuse küljes. Ta oli üliõnnelik.

Ta tahab teda näha euroopalikumana.

Noore hiinlanna kirjad Hiina abielust.

„Ta ei pea mind ilusaks. See tuleb sellest, et ta on purjetanud neljal suurel merel, mis viivad teistesse maadesse ja neis kaugeis paigus ta on õppinud armastama uusi asju ja uusi kombeid.“

Kui istun üksinda oma tikandustöö juures, tuleb mulle meele palju ilusat ja õrna, mida tahaksin talle öelda. Tahaksin talle öelda, et armastan teda.

Aga kui ta sisse tuleb, täitsa lääne moodi riides, ei saa ma sõna üle huulte. On mind siis mehele pandud võõrale? Ta kõneleb vähe ja ainult põgusaid sõnu ja ta pilgud riivad mind kiiresti, ka siis kui kannan persikuvärvi siidi ja pärleid äsja kammitud juukses. See rõhub mind nii: olen abielus juba terve kuu ja ma pole ta silmis ilus!

Mu pulmapäeval laskis mind kutsuda mu ema. „Kvei-lan, mu tütar,“ ütles ta, „sa abiellud nüüd mehega, kellega sind kihlati enne kui sa sündisid. Sinu ja tema isa olid vennalikud sõbrad. Nad vandusid, et ühinevad kord oma lastes. Nii määrati sind temale.“

Sind kasvatati seks otstarbekas erilise hoo-

lega. Sulle anti õppust kõigis suursuguse naise kohustusis. Sa oskad valmistada maiusroogi ja delikatesse. Mõtles ikka sellele, et teda ahvatleda leidlikkude maiuspaladega. Sa omad perenaise hää ülalpidamise, peene naeratuse, sa valitsed kunsti, kuis ehtida juust lillede ja pärlitega, maalida huuli ja küüsi, tarvitada parfüüme, tõmmata veetlevaid kingi oma väikesile jalakesile — oh, sinu väikesed jalakesed, kui palju maksid need pisaraid. Isegi su ämm ei leiaks su juures midagi laita.“

Ma ei mäleta, mil mu ema oleks ühtjargi nii palju kõnelenud. Tõepoolest kuuldi teda ainult harva kõnelemas ja siis andis ta ainult lühikesi käskke või kutsus kedagi korrale. Sest keegi meie naisteruumis ei võinud end temaga võrrelda. Ta oskas palju asju ja liikus külma auväarsusega ja mu isa liignaised ja nende lapsed olid arad ta juuresolekul.

Liignaised olid ainult sõgedad naised, kes alati riius teineteisega ja alati kadedas üksteisele mu isa poolehoiu pärast. Vanimal neist, rasvasel, lodeval olevusel, polnud mingit veetlevust päale ta väikeste ja ilusate

käte, millele ta oli lõpmata uhke. Ta pesi neid õliga, värvis peopesad roosaks ja ovaalsed sõrmeküüned purpurpunaseks. Ka parfüümis ta end raske magnooliaparfüümiga. Noorim liignaine, minule kõige armsam, oli kolmas, keegi väike tantsijanna Soochovist. Ta nimi oli La-mei ja ta oli nii kaunis kui lamei-lill ise, kes lehita okstel avab oma kahvatukollased õied esimeses kevadepäikeses. Ta oli kena ja kullakarvaline, ta palged polnud maalitud, ainult kitsaile kulmudele pani ta natukene musta ja alumisele huulele natuke punast. Meie nägime teda vähe, sest mu isa oli uhke temale ja võttis ta kaasa, kus ta käis ja oli.

Mu ema istus noil ajal meeleldi oma toas ja luges Konfuutsiust. Ta polnud liignaiste vastu lahke, aga ka mitte sugugi julm, nagu seda juhtub paljus majus.

Oo mu armastatud isamajal Selgesti kerkib mu ette mu lapsepõlv. Ma näen end, oma väikest kogu piduliku näoga seisvat õuel, kus on süüdatud tuli, et põletada kõõgijumalaid. Nende paberhuulte oli määritud mett, et nad tõuseksid taeva, magusad sõnad huulil ja sääljüures unustaksid kõneleda teenijate tülitsemisist ja kuis nad toiduse varastasid pottide seest. Mind valdas hirm, kui mõtlesin neile tundmatusse kaugusse minevaile käskjalgadele. Ma näen end pikkamisi ema kõrval sammuvat suurtes templites, ma põlvitan vagalt Jumala ees ja külmalt tõuseb minus hirm.

Mu abikaasa naerab nüüd selle üle ja nimetab seda ebausuks. Ta ei usu jumalaid ja keelas mulle templis käia.

Pelglik hirm haarab mu südame. Mäletan oma pulma eelset päeva. Kuulsin teenijaid sosistavat, et mu peigmees soovivat kihlused tühistada, sest ma olevat harimatu ja omavat moonutatud jalad. Ma puhkesin nutma, teenijad kokkusid ja ütlesid, nad polevat rääkinud minust.

Viinapidustuste ajal saatsin talle oma siidloori alt vargsi pilke ja nägin teda seisvat kanges, mustas võõramaises riietuses. Ta paistis mulle saledana ja sirgena kui pambusroog. Mul oli külm ja palav ja ma igatsesin ta pilgu järele, aga ta ei pöörnud oma pilku, et see tungiks läbi mu loori. Me jõime koos peekri viina. Me kummardusime vanade laudade ees. Ma põlvitasin temaga ta ülivate vanemate ees. Aga ta ei vaadanud minule.

Tol ööl, pärast pidu ja lõbustusi, istusin ma üksinda padjul oma pruudikambris, pisarad kurgus. Pigistasin käsi kramplikult süles. Sääst astus ta sisse, sale ja pidulik oma

võõrasriietuses. Ta tuli minu juure ja eemaldas loori mu näolt. Seega tunnistas ta mind. Ta võttis mu külma käe, laskis ta aga kohe jälle langeda. Siis algatas sügava tõsidusega:

„Ei või nõuda, et sa minu vastu, keda sa näed esimest korda, nagu ka mina sind, tunneksid kohe poolehoidu. Sind sunniti seks abieluks, samuti nagu mindki. Me olime seni selle vastu võimetud. Aga nüüdsest päale võime oma elu kujundada oma soovide kohaselt. Mina omalt poolt tahan elada moodsal viisil; ma tahan sinule kõigis asjus vaadata kui oma üheõiguslikule seltsimehele. Iialgi ei sunni ma sind millekski, mis sulle vastumeelt. Sa pole mu omandus, mitte „ese“, mida ma oman. Aga mu sõbraks võid sa saada — kui sa tahad“.

Need olid sõnad, mida sain kuulda oma pulmaööl. Algul olin nii kohmetunud, et ei taibanudki nenda mõtet. Mina — temaga üheõiguslik. Miks? Kas ma polnud ta naine. Kui mitte tema ei käskinud, mida pidin tegema, kes siis veel. Kas ta polnud mitte seaduse läbi mu isand? Kes oli mind siis abieluks sundinud? Kelle teisega oleksin ma pidanud abielluma, kui mitte sellega, keda mu vanemad mulle määrasi?

Uurivalt vaatles ta mind. Ma olin segane ja kartlik. Mis ta minult tahtis? Tahtsin olla ta naine, tahtsin saada ta poegade emaks.

„Nii see jääb“, ütles ta ja tõusis üles. „Jää rahulikult siia tupp. Sa tead, sul pole minu poolt midagi karta, ei nüüd ega edaspidi. Ma magan selle öö väikeses kõrvaltoas“. Ta pööris järsku ümber ja läks.

„Oo Kvanejen, halastuse jumalanna, heida armu, heida armu! Ma olin nii noor ja kartsin nii väga oma üksilduses. Kunagi varem polnud ma maganud kuski mujal kui oma isamajas. Nüüd lamasin ma üksinda ja teadsin, et ei leia armu ta silmis. Viimaks tulid pisarad ja ma nuuksusin tundide kaupa patjades, kuni vajusin kergesse, rahutusse unne.“

Seitsaadik on möödas kuu. Kummalised sündmused paiskavad segi mu elu. Meie kolisime ära ta isamajast. Ta julges öelda, ta auväärt ema olevat valitsushimuline ja ta ei soovivat, et ta naine, nii siis mina, mängivat majas pälvija osa. Ma püüdsin talle selgeks teha, et sooviksin oma ämmale osutada vajalist sõnakuulmist. Mu ema on mind hoolikalt valmistanud ette kõiges, mida minia võlgneb oma abikaasa emale. Ma tõusen viisakasti püsti ja jään seisma ta juuresolekul. Ma saadan ta aukohale. Ma lõputan ta teekannu, kalkan pikkamööda värsket

rohelist teed ja ulatan selle talle ettevaatlikult mõlema käega. Aga ta otsus oli kõigutamatu. Kerge polnud see mitte; isegi ta vanemad käksisid teda jääda. Ometi on aastad, mis ta on veetnud võõrais mais, kus noorus ei austa vanu, muutnud ta lapsemeelt. Ta kõneles oma vanemaile viisakaid sõnu ja lubas neile säilitada samu tundeid. Sellest hoolimata me kolisime ära.

õuduseks ilma nahata -- ainult verine liha oli näha. Ma olin kokkunud ja ei mõistnud, miks luges ta niisuguseid asju. Aga ma ei julgenud seda temalt küsida.

Ma istusin ühel neist naljakatest toolidest, ei toetanud aga seljatoele, sest mulle näis väärITU olevat end toetada. Ma igatsesin oma vana kodu järele ja mõtlesin, kuis mu ema mind sel tunnil võib olla oleks palunud

Uus maja on niisugune, nagu ma neid kunagi pole näinud, trepp on nii järsk, et ma kartsin alla kukkuda ja kuskil pole kohta mu hiina mööblile. Pearuumi, mida ta nimetab „elutoaks“, paigutas mu mees toolid, mis ta ise oli ostnud, naljakad, inetukujulised riistapuud.

Ühel õhtul, umbes neliteist päeva hiljem, istusime me koos uue maja elutoas. Ta luges oma suuri raamatuid. Ma heitsin pilgu ühele pildile, see oli inimese kuju, aga minu

harfi tuua ja laule mängida, mis talle armsad. Selle mõtte juures tõusin ma üles ja tõin mänguriista. Ma puudutasin keeli. Need andsid peene ja kurva heli. Harf on mu rahva vana mänguriist. Teda tuleb mängida kuuvalgel puude all ja vaikse vee ääres. Siis on tal magus muinasjutu hääl. Aga siin ses võõras vaikes toas kõlab ta värvitult ja lahjalt.

Mu abikaas vaatas üles. „See on väga ilus“, ütles ta sõbralikult. „Ma rõõmustan,

et sa oskad mängida. Ma ostan sulle klaveri, siis võid õppida mängima ka lääne muusikat“. Siis luges ta edasi. Ma ei suutnud enam mängida ja viisin harfi ära. Pika vaikuse järele sulges mu abikaas oma raamatu ja vaatas mõttes mu otsa. „Kvei-lan“, ütles ta. Mu süda hüppas. Esimest korda nimetas ta mind mu nimega. Ta jätkas: „Tahtsin sind paluda juba me pulmapäevast saadik, kas sa ei tahaks oma jalgu vabastada sidemest. See on ebatervislik kogu su kehale. Vaata korraks, missugused on su kondid.“ Ta haaras pliiatsi ja joonistas ruttu ühele raamatulehele inetu, palja moonutatud jala.

„Kuidas sa tead?“ kogelesin ma. Kunagi polnud ma ta ees võtnud paljaks oma jalgu. „Sest et olen arst ja õppisin Läänes“, vastas ta. „Ja siis tahaksin ma, et vabastaksid sidemed, sest sidemesis jalad pole ilusad.“

Ma tõmbasin oma jalad kiiresti tooli alla. Mitte ilusad? Olin alati nii uhke olnud oma väikestele jalgadele. Kogu mu lapsepõlve aja oli mu ema ise valvanud jalgade kuumas vees seebitamise ja sidumise üle — iga päev natuke kõvemini. Kui valu pärast nutsin, manitses ta mind mõelda sellele, et mu abikaas kiidab kord nende jalgade ilu. Ja nüüd, pärast seda kui see piin oli lõppenud vaevalt lühike aasta tagasi, pidin ma kuulma, et ta peab neid inetuks!

„Ma ei või“, ütlesin ma nuuksudes ja lahkusin toast, mitte suutes enam pisaraid tagasi hoida. Kaks nädalat hiljem asusin teele, et vana hiina kombe järele teha esimene külaskäik oma ema majja. Mu ema tuli mulle vastu esimesele õuele, et mind tervitada, sääl seisis ta, toetudes pambuskepile ja oma hõbedasele piibule. Ma vaatasin elavalt ümberingi: kas on midagi muutunud?

Loomulikult lugesin ma igähe silmis ainult üht küsimust, mida olin kartnud ja oodanud: kuidas olid väljaveetud pojale? Aga ma põiklesin kõrvale kõigist küsimustest ja võtsin vastu ainult tõsise päänoogutusega kõik hääd soovid. Keegi ei pidanud teadma, et mu mees ei tee minust väljagi. —

Mu ema lahkus peagi ja ka liignaised läksid oma tubadesse. Kui istusin üksinda tee juures, ilmus korraga Wang Da Ma. „Teie auväärt ema kutsub teid enda juure“ ütles ta.

Kui ta sammude kaja oli õuel kustunud, lõin ma kõrvale punase siideesriide ja astusin oma ema tuppa. Minu üllatuseks lamas ta suures voodis, üksainus küünal põles ta kõrval. Ma polnud veel kunagi oma elus

näinud teda voodis. Ta näis silmatorkavalt väsinud ja murtud, ta nägu oli värvitu, tõsine ja väga kurb. Ma viivitasin ja ei teadnud, kas ta soovib, et ma istuksin või et jääksin seisma. Viimaks pööris ta oma näo pooleldi minu poole: „Mu tütar“, ütles ta, „ma märkasin, et sinuga ei ole kõik hästi. Mis sul on?“

Ma ei teadnud, mis vastata.

„Kõnele“, ütles ta viimaks valjult.

Ma vaatasin talle otsa ja oh, sõgedad pisarad. Pisarate pärast ei saanud ma sõnagi suust. Nad tungisid esile niisuguse hooga, et nuuksudes peitsin pää oma voodivaibasse. „Ma ei tea, mis ta tahab“, hüüdsin ma. „Ta ütles, ma olgu ta üheõiguslik seltsimees ja ma ei tea kuidas! Talle on vastumeelt mu jalad ja ta ütleb, nad olevat inetud ja joonistab niisuguseid pilte. Aga kust ta teab, seda ma ei mõista, sest kunagi pole ma neid näidanud talle.“

Mu ema ajas enda sirgeks. „Üheõiguslik seltsiline“, ütles ta segaselt. „Mis mõtleb ta sellega? Kuis võid sa oma abikaasale olla üheõiguslik seltsimees?“

„Seda on naine Läänes“, nuuksusin ma.

„Jah, aga meil on siin vana kultuur! Ja sinu jalad? Miks joonistab ta neist pilte? Mis sa arvad?“

„Et mulle näidata, kui inetud nad on.“

„Sinu jalad? Aga siis oled sa olnud hooletu. Andsin sulle kaasa kakskümmend paari kingi — sa pole neid targasti valinud.“

„Ta ei joonista välimust — konte joonistab ta, moonutatud konte.“

„Konte? Kes on kunagi näinud mu naisjala konte? Kas võib mehe silm tungida läbi liha?“

„Tema silm võib, sest et ta on Lääne doktor,“ ütleb ta.

„Ai-ya, mu vaene laps!“ ja mu ema vaigus ohates tagasi patjadesse ja raputas pead.

„Kui ta oskab Lääne nõidust —!“

Ja siis jutustasin ma kõik, kõik.

Järgnes pikk vaikus.

Siis hakkas ta rääkima ja istus sirgesti: „Ma ei usu, et oleksin su kasvatuses teinud mõne vea. Ma õpetasin sulle kõike, mida õppisin ise enne pulmi, ja veel enam. Kes võis seda aimata. Need on aastad, mis ta veetis välismaal. Tahan su vända näha pigemini surnuna kui välismaal“. Ta sulges silmad ja ta ahtakesed näojooned muutusid teravamaks.

Kui ta jälle kõneles, kõlas ta hääl nõrgalt ja õõnsalt: „Kuis see ka oleks, mu laps, siin maailmas on naisel ainult üks tee“

D. MIRVITZ ja POJAD

EESTI KAUB.-TÖÖST. A.-S.

„D. MIRVITZ ja POJAD“

Tartu

Tallinn

Raatuse t. 6, tel. 3-83.

S. Tartu mnt. 13, tel. 26-81.

Portselaan,

Suurim

Aluminium,

Kristall,

Alpakka,

Fajans,

Nikkel,

Klaas,

Teras,

Email,

Ilu,

Lambi

maja-, köögi- ja valgustustarvete äri Eestis.

ta peab oma abikaasale meeldima ja end ta tahte alla painutama.“

„Jalad sidemeist vabastama?“ Sosistasin ma. Mu ema vaikis silmapilgu. „Tee seda“, sosistas ta väsinult. „Ajad on muutunud.— Sa võid minna.“ Ta pööris pea seina poole. Kiiresti lipsasin ma välja.

Kui ma tagasi pöörsin oma abikaasa juure, istusin pärast õhtusööki vaikides ta kõrval. Kuidas võisin ma — ja ometi oli mu ema öelnud: „sa pead oma abikaasale meeldima.“ Ma langetasin päa ja ütlesin: „Kui tahad mulle näidata, kuidas teha, siis vabastan ma oma jalad sidemeist.“

Kunagi poleks ma suutnud uneski aimata, et mees võib nii õrnalt kummarduda naise poole. Ma arvasin loomulikult, et ta annab mulle ainult arstlikke nõuandeid, kuid seda teha. Ja ma istusin nii imestanult ja täis häbi, kui ta ise läks ja tõi nõu sooja veega ja valgeid sidemeid. Kui ta siis põlvitas alla mu jalgade juure, põles kogu mu keha.

„Ei“, ütlesin ma tasa, „ma teen seda ise.“

Sää! vaatata ta mulle otse näkku. „Kveilan“, ütles ta, „ma tean, sul on raske teha seda minu häaks. Lase ma aitan sind, nii hästi kui suudan. Ma olen ju su abikaas.“

Sää! andsin ma sõna lausumata järele. Ta vabastas õrnalt kinga ja suka ja harutas sidemed lahti. Ta näis tõsisena ja kurvana. „Kuis pidid sa küll kannatama,“ ütles ta tasa, „miline vilets lapsepõlv — ja kõik asjatult!“

Kui mu jalad olid seebitatud ja jälle kinni mähitud, ainult lähedamalt, hakkasid nad tegema väljakannatamata valu; ma kannatasin surmapiinuni. Ma haarasin oma hädas temast kinni. „Meie võitleme koos lõpuni, Kveilan,“ ütles ta. „Mul on valus sind nii kannatamas näha. Aga püüa mõelda sellele, et me ei tee seda ainult endile, vaid ka

teistele — see on opositsioon vananenud kommete vastu!“

„Ei,“ nuuksusin ma, „ainult sinule teen ma seda, tahan sulle olla moodne naine.“

Et ma juba kord olin otsustanud, hakkas minule ja minu sees idanema hoopis uus elu. Mu mees jutustas mulle palju õhtuti ja ta sõnad erutasid mind väga. Ma polnud teadnudki, et pääle meie oli veel teisi vanu rahvaid.

Kõik oli mulle uus ja huvitav, mis ta jutustas. Kunagi ei väsinud ma kuulamast, kuidas keerata pidet, et säält voolas külma ja kuuma vett ja ahjust ilma tuleta, mis andis siiski sooja. Ja ma imestasin ta jutustuste üle masinaist merel ja teistest, mis lendavad läbi õhu või ujuvad vee all ja paljudest muudest imedest.

„Kas oled kindel, et see pole nõidus?“ küsisin täis birmu.

„Ei, muidugi mõista pole see nõidus, vastas ta. „See on kõik väga lihtne, kui sest aru saad. See on teadus.“

Kõigist imelikust asjust aga, mida mu mees mulle jutustas, on kõige imelikum see, et Lääne rahvad näevad sama kolme suurt taeva- valgust nagu meigi, päikest, kuud ja tähti. Olin alati uskunud, et Panku, looja Jumal, tegi nad ainult hiinlastele. Aga mis mu abikaas ütleb, on tõsi.

Ja kuis pean ma sõnusse sulgema mu abikaasa poolehoidu alguse, mu õde? Kuis sain ma ise tas teadlikuks? Kust teab külm maa, millal kevadepäike paneb õitsema ta südame? Kes võib mõista seda jõudu mehe ja naise vahel? Mu õde, kümnenda kuu viimasel päeval teadsin ma, et kui saabub riisilõikus ja aastal on ta küllusaeg, tuleb ilmale mu laps.

Mu ämm andis mulle palju häid õpetusi. Muuseas andis ta mulle nõu mitte mingisuguseid riideid õmmelda enne lapse sündimist, sest see toovad õnnetust. „Mähi ta,“ ütles ta tähendusrikkalt, „ta isa vanadesse riietesse. See toob talle õnne.“

Kui jutustasin sest oma mehele, sai ta mu kokkumiseks päris vihaseks.

„Meeletus — meeletus — meeletus — meeletus!“ karjus ta. „Kõik on vale, kõik on ebauusk — ei iialgi, iialgi! „Ta jäi seisma ja haaras mu õlad. „Tööta mulle,“ ütles ta kindlal häälel, „tööta mulle, et kuulad ainult mind. Kvei-lan, tööta seda mulle või ma vannun sulle, et meil ei ole iialgi enam last!“

Mis võisin ma oma hirmus teha muud kui anda töötuse. Kui sünnitan poja, tunneb mu

mees täiesti mu südant ja mina tema oma.

Oh mu õdel! Ta on siin, mu poeg. Ta lebab mu kätel ja ta juuks on must kui eebenipuu. Ma võtsin ta ja asetasin ta isa käsi-vartele. Tegin seda sõnadega: „Mu armastatud käskija, vaata oma esiklast. Võta ta, su naine kingib ta sulle.“

Ta kummardus minu poole, sügav läige silmis, ja ütles: „Annan ta sulle tagasi. Ta on meie.“ Ta häälel kõlas sügavalt ja tasa ja nagu hõbetilgad langesid sõnad: „Jagan ta sinuga. Sest ma olen su abikaasa, kes armastab sind.“

Kas nutad, mu õde? Ka mina valasin pisaraid, aga need olid rõõmupisarad. Vaata mu poega! Ta naerab!“

Saladus.

Peter North'i novell.

„Anna, tohin ma sult midagi küsida?“ Anna noogutas peaga, ent ta pilk oli kiindunud metsale, mida võis näha kiirrongi aknast ja mis näis praegusel hetkel olevat tähtsam kui too kahtlev küsimus. Siiski tundis Ernst Jõeleft, et Anna ehmus, ja et ta selle eest kes teab mis annud oleks, kui ainult oleks võinud vastuse võlgu jääda.

Aga seda ei võinud Ernst siiski lubada; liig raskelt rõhus teda see iseäralikkus, mida ta vähe aja eest Anna juures tähele pani ja keda ta alles mõni tund võis oma naiseks nimetada. Olles ju ka ainult inimene ja kui ta kõigele selle päeva mõistatuslikkusele, mis õieti ta õnne päev pidi olema, mõtles, oli lõppotsuse tulemus: Anna oli järsku teistsuguseks muutunud. Nagu pulmareisi siht järsku oli muutunud, nii oli ka ta noor võluv naine muutunud.

„Vaata, Annakene,“ lausus ta õrnalt, ja nüüd pööras end ka Anna, vaadates suuril hirmund silmil, „see peab saama lõpetatud. Sul on midagi, mida sa minu eest varjad.“

„Ei, ei ole mitte midagi.“

„Miks oled sa järsku nii kurb? Täna hommikust peale oled sa sarnases meeolus! Peale selle veel su imelik palve mitte väljamaale sõita, vaid kuskile siinsesse tähtsuseta alevikku — Pühastesse. Ja täitsa ilma põhjuseta, vähemalt näiliselt ilma mingisuguse põhjuseta. Mõtled sa siis, et ma olen pime?“

„Ernst, ma seletasin ju sulle. Ma olen viimaste päevade tööst, igasugustest siitännajooksmistest lihtsalt väsinud ja tüdinend. Ma ei taha pikka sõitu, ma vajan ja tahan rahu. Ja Pühastes leiame me rahu. See alevik olevat väga ilus, rahulik, üksik...“

„Rahulik... üksik... see on ju unistajaile,“ vihastas noor abielumees. „Paari päeva eest ütlesid sa, sa ei jõudvat ära oodata, millal kord juba pääseksid Ungarisse, ütlesid armastavat mägesid ja kihavat suurlinna elu — nii sa ütlesid... Ja nüüd juba igatsed sa pääseda ühte kõrvalisse mereäärsesse alevikku, mida isegi maakaardil ei leidu. Ning ma usun, et pole üldse olemaski Pühastel!“ lisas ta naerdes.

„Muidugi on olemas, Vilma on ju seal käinud!“

Nüüd aga muutus Ernst tõsiseks. „Ei, lapsuke, see ei sobi! Ma küsisin Vilmalt ühte ja teist Pühaste kohta, kuid ta tegi niisuguse näo, nagu poleks ta iialgi sarnast nime kuulnud ja ei teadnuud mulle mitte midagi seletada.“

„Siis rääkis mulle sellest keegi teine sõbranna. Igatahes ära päri enam, Ernst! See on ju nagu ülekuulamine. Sa ütlesid mulle alati, et mind usaldad — tõenda seda tänal!“

Viimaseid sõnu ütles ta kaunis närviliselt ja eemaletõrjuvalt, ning tõustes väljus rongi

Paelavabrik „RAUANIIT“

TALLINN

A.-S.

TALLINN

Valmistab ja soovitab:

Kodumaal valmistatud

Siidi-

maatli- voodri- ning kübarariiet
mis on kõrges headuses ning hinna
poolest vääriline.

Siid-, mako-, floor ja villaseid
sukki ja sokke.

Lapsesukki. – Kõlapits.

Trikot- ja jumperriiet

mitmesuguseid **shalle, kaelaside-
meid, siidi-, rips-, fitsel-, tress-,
kummi- ja korporatsioon- paelu,
pesusakke j. n. e.**

Meie kaup on varustatud plommi- ja
etikettidega vabriku märgiga

„RAUANIIT“

Saada üle Eesti.

vahekotta. Ernst jäi üksi kahe vastasistuva
ägedalt jutleva naise, kes osutasid tead-
matult noore õnne segajaiks.

Õnne segajaiks?! Ernst Jõelet oli õnnest
igatahes teistsugusel arvamisel olnud. Nii
õnnetuna, nii mahajäetuna polnud ta end
enam nädalate jooksul tunnud, kui praegu.
Kas oli see uue elu algus, kus arvas ta end
sidund olevat inimesega, keda oli kaua otsind,
igatsend, kus arvas kõigi soovide ja igat-
suste täideminekuni jõudnud olevat? Väike
Anna Eris oli köitnud teda esimesest pilgust,
mil temaga tutvunes selle isa — kuulsa kir-
janiku majas. Ja sellel väikesel, muidu nii
rahulikul, vähenõudlikul Annakesel võisid siis
olla isegi sarnased imestustäratavad tujud,
sarnased arusaamatud soovid? Ka tema võis
siis üht meest piinata, või püüdis seda
vähemalt!

Aga mida mõtles nüüd Anna? Ernst
lasi mõttes mööduda terve nende tutvuse-
mineviku. Kuni tänaseni polnud veel iialgi
midagi erilist juhtunud, mis oleks tähelepanu
väärind, mis oleks tõusvaile kahtlusile olnud
aluseks...

Siiski... siiski... üks väike juhus! Kord
jalutades pillas Anna oma käsitasku ja kui

selle sisu üleskorjamisel üks kortsund kiri
Ernsti kätte juhtus, ning Anna, nähes seda,
oli hüüdnud: „See ei puutu sinusse“ ja haar-
rates kiirelt kirja, peitis selle jälle oma käsi-
taskusse..

Tookord oli igasugune kahtlus kaugel
seisnud. Ent täna, mõeldes sellele, piinas
see Ernsti. Kui veel mõelda sellele sõidule
Pühastesse, Anna muutusele ja mis kõige
imelikum: et Anna vanemad sellest sõidust
midagi teada ei tohtind, sest need olid arva-
misel, et noorpaar otseteed väljamaale sõitis,
siis kerkis esile ikka üks ja sama küsimus:
mida peab see kõik tähendama? Mida var-
jab Anna? Kas pidi ühine elu algama nii
kooskõlatult? Hinges pesitsevate kahtlus-
tega? ...

**
*

Ohtu... valgus taandus, kui noorpaar
väiksesse maaajama jõudis. Pidi ümber
istutama, et kitsarööplisel sõitu jätkata.
Istuti vaikides, Anna toetas pea Ernsti õlale
ja unistati vaguni rataste ühetaolisel nõksatu-
sel. Suudeldi. Anna hingeõhk oli kuum
nagu alati ja Ernst tundis tüki aja järele jälle
otsekuu rahu...

Kuid — milleks see Pühaste? Too küsimus piinas rohkem endisest, kuid Ernst ei pärind enam. Oli otsustand oodata ja uurida.

Siis jälle jaam — ei — ainult seisukoht keset metsa. Astuti rongilt, et vastutulnud vankrile istuda, mis Ernsti telegraafilisel kutsel oli ilmund. Tähendab, oli ikkagi olemas see Pühaste!

See rahustas pisut, sest vähemalt polnud siis sõit asjatu.

Pooleteisttunnilise sõidu järele jõuti vankri koliseses nurgelistel kivil meriranda. Ei olnud enam nii soe kui päeval ja jahe tuul puhus merelt. Külgekülje vastu surutud istusid noored, kuni vanker viimaks pärale jõudis. Pühaste umbes paarkümmend madalat õlgkatustega maja ning tagapool paar suuremat puuehitust — suvilat. Ja see oligi siis see puhkepaik, kuhu Anna nii väga igatses!

Ulualust polnud vaja kaua otsida, sest Pühaste polnud ju kuulus suvituskoht, pealegi oli alles varajane suvi. Alles juulis tulevad „saksad“, nagu seletas lahke korteriperenaine — „madam“ Küstner. Lepiti kahe ilusa päikesepoolse toaga, mida kaunistasid korralikud lihtsad mööblid. Ohtusõök oli lihtne ja kosutav. Ja nii rahustas Ernst mõttega: võib olla oli Annal õigus, et siin end rahulikult võib välja puhata.

Hommikul ärgates säras kuldne päike, linnud laulsid rõõmsasti ja kalad mänglesid karskes merivees ning Ernst tundis end jälle õnnelikuna.

Pärast hommikust pruukosti aga juhtus midagi, mis jälle talt terve rahu riisus: Anna oli kadund. Oldi parajasti valmis väikest jätutuskäiku ettevõtma; Ernst läks veel tuppa, et võtta päikese kaitseks laiaäärtega õlgkübarat, ning tagasi tulles ei leidnud enam Annat eest.

Alles tüki aja järele silmas ta teda eemal põllul ägedalt jutlemas ühe naisega. Viimane püüdis Annale käte liigutustega midagi selgitada.

See poleks ju enesest kuigi tähtis olnud, ent kui Ernst Annat nimepidi hüüdis, pööras see ruttu ehmunult ümber ja tuli seletajale tänu ütlemata tulema ning oli ärritusest peaaegu keeletu. Küsimusele, mida ta võõra naisega nii ägedalt seletas, vastas Anna: ta olevat pärinud mõnda ilusamat kohta siit ümbrusest, kuhu minna võiks; ent vihates ebatõtt, punastus ning vaikis siis. Ernst, nähes Anna piinlikkust, lakkas küsimast.

Ja siis üllatus pärast lõunat!

Ernst ei tunnud end sugugi nii väsinud, et oleks tingimata vajand puhkust, kuid Anna sundis teda heitma pikali ja magada paar

tundi: see olevat pärast sööki kosutav, sest oli pööraselt kuum.

Kui Ernst virgus, oli kell juba neli. Kaks tundi oli ta nii lamanud! Tore abielumees, kes sugugi oma noore naise eest ei hoolitse, vaid aja lihtsalt ära magab! Sarnase etteheitega tõusis Ernst Jõelet kiiresti ja lähenes aknale, et pilku merele heita. Kui meelitavalt vaikne oli see! Kaugel askeldasid kalurid kui kajakad... Kui ilus oli siin siiskil

Järsku ehmus ta: trepil kostsid kiired sammud ja avanes kõrvaltoa uks. See oli Anna! Nüüd tõukas ta üht tooli. Kus käis ta?

Ernst lähenes vaheluksele ja avas selle. Toas istus ta noor naine suure kuldraamilise peegli ees ning püüdis näolt puuderdamise varal pisarate jälgi kõrvaldada. Anna pidi raskelt kannatama ja palju nutnud olema, sest silmad olid veel praegu niisked ja tuhmid.

Ernst kargas sõnatult üle läve. Anna silmas teda ja pidi puudritoosi peaaegu maha pillama.

„Sina... sa ehmatad mind!“ ütles. Ta häällega polnud harilikku kõlavust.

„Ei... sina ehmatad mind!“ hüüdis Ernst tasa, peaaegu kähisevalt, „Nii see edasi ei lähe, ma nõuan lõpuks seletust. Mis sunnib sind nutmisele? Kus sa käisid, kui mina magasin?“

Ja jälle püüdis Anna teda valega rahustada, mis muidugi hästi ei õnnestand. Ütles, pole tahtnud teda segada ja oli üksi mere ääres käinud. Seal oli mõelnud oma vanaemaile ja oli tunnud pisut koduigatsust.

Kuni õhtuni jäi Anna vaikseks ja ühesilbiliseks. Oli võimatu midagi kõnelda. Nagu oleks Anna veel midagi oodanud, igatsenud, sest igakord, kui nägi kedagi tulevat, tundus nagu oleks ta oodanud, et tuldakse tema juurde, ning kui siis ilmujad lihtsalt möödusid, oli Anna pettunud. Miks vaatas ta nii igatsevalt merele? Miks tahtis ta oma tõelist põhjust siiatulekuks salata? Anna armastuse juures aga ei võinud Ernst siiski kahelda. Ent kus käis ta pärast lõunat?

„Siin on igatahes keegi, kes teda rohkem huvitab kui mina!“ mõtles Ernst, tundes tõusvat eneses armukadedust ja viha, „ma kaotan ta, ma tunnen kuidas ta kaugeneb!“

Kui asi tõepoolest nii on, siis peab ruttu lõpp tehtama, ta peab jälle vabaks saama, võib olla, oli ta sunnitud minuga abielluma, võib olla, sundisid vanemad teda selleks. Kuid Anna ju armastab mind, näib kui oleks ta ainult vabatahtlikult minu naiseks saanud...!

Ei... ei... alles eile oli see muutus tulnud, vähemalt oli see end eile nii tuntavalt ilmutund.

Öösel, kui suudles ta Annat, nuttis see tihti, ja sellele ei mõistnud Ernst mingisugust seletust anda.

Varajasel hommikul kostis majas lärm. Alla ukse peale tao'i ja koputati tugevasti. Siis läks proua Küstneri tuba valgeks ja ka külalised ärkasid. Avati uks, küsiti noort proua Jõelethte. Anna riietus kiiresti, silmis pisarad.

„Mis see tähendab, kes soovib sinuga kokku saada?“ küsis Ernst, keda sarnane uus teguviis üllatas.

„Ära küsi!“ vastas Anna. Siis jooksis ta Ernsti juurde, haarates selle käe, ütles: „Ma tean, ma panen su armastuse raskele katsele. Aga sina oled hea, sa kannatad selle välja. Võib olla, võin ma sulle varsti pike-malt seletada. Praegu ainult tea niipalju: mind kutsutakse... surija juure. Ela hästi, Ernst!“

Lahkus. Ernst lähenes aknale; all nägi üht kogu laternaga, kelle järel kiirelt sammus Anna. Kuhu? Suriija juure? Seekord rääkis ta tõtt, ja Ernst uskus midagi aimavat: keegi võitles surmaga, keegi kellele ta noor naine kord väga lähedal oli seisnud. Võib olla mees, kes talle kord rohkem oli olnud, kui tema praegu on...

Saabus päev. Anna ei ilmunud. Proua Küstner tõi Ernstile hommikeine rõdule, näol ilme, nagu teaks ta kõik. Üks sõna külaliselt ja „madam“ Küstner oleks kõik seletand, oleks arvanud sellega isegi suure heateo teinud olevat, ent Ernst Jõeletht ei pannud teda üldse tähele. Einetand läks meriranda; istus kohale, kus olid eile olnud kahekesi Annaga.

Praegu vist oli viimane surija juures, kõnelesid vist möödunud aegest, kus nad üks-teist armastasid; võib olla veel enam: ehk oli surija arvamisel, et oli ta ainuke, keda Anna veel tänagi armastas?!

Siis kuulis samme ja pöördudes silmas heledat kogu: Anna.

Anna tuli kodust. Oli isegi juba ümber riietund ja jällegi püüdnud pisarate jälgi kõrvaldada. Ent nüüd peegeldus ta silmis isegi valu, mitte ainult nutt...

„Ernst... mu ema on surnud!“ ütles, kui nägi enesel Ernsti uurivat pilku.

Ernstkohmetus. „Sinu... sinu ema? Anna.. Ta jäi ju kõige parema tervise juures koju... Kuidas on see võimalik?“

Anna raputas pead. „Mitte see ema, mitte see naine, keda sina ja kõik teised mu emaks peavad. Ei... mu tõeline ema! Tema juures ma olin ja see kergendas ta surma. Kas see mõte pole suur troost?“

Ernst Jõeletht silmitses tardunult enese ette. Veel ei saanud ta kõigest aru.

„Ma ei ole nende inimeste laps, kelle majas sina mind tundma õppisid,“ jatkas Anna, „nad võtsid mind ainult kasulapseks. Minu tõeline ema oli kooliõpetajanna, keda kergemeelne mees pettis. Erise abielupaar oli siis otsusele jõudnud, et nad iialgi lapsi ei saa, siis otsisid nad omale üht võõrast last, kellele oma armastust oleks võinud pühendada, ja leidsid minu.“

Ernst Jõeletht vaikis ja tal oli tundmus, kui peaks ta niisama nutma, nagu ta noor naine täna öösel.

„Siis oli Johann Eris,“ kõneles Anna, „alles noor tunnustamata kirjanik ning elas väikeses Kuusksalu linnakeses. Minu pärast läks ta sealt ära pealinna, sest ta ei tahtnud, et mind ta kasvandikuks oleks peetud. Mina kasvasin üles selles usus, et ta naine mu päris ema ongi, pealegi ei teadnud keegi, et ma neile ainult kasulaps olen, sest see hoiti saladuses. Vähesed, kes seda teadsidki, vaikisid, sest nägid, kui hästi mind kasvatati ja mu eest hoolitseti. Aga paari kuu eest sain ma äkiste kirja Pühastest. Too kiri

Veinikauplus **C. Petenberg**, asutatud 1849

Pikk tän, 17, Börsekelder, Telefon 16-02

Soovitab pühadeks

„E m l o“ liköörid, konjakid, napsid ja Rootsi punsch etc

kodumaa ja väljamaa

Veinid, Champagner, Cognac, Whisky, Akvavit, Arrak, Rum ect.

kõrges headuses

Iga sisseost saadetakse soovikorral koju.

oli ühelt naiselt, kes tõendas, et ta minu tõeline ema on. Sa võid arvata, kuidas see mind üllatas. Ma olin nii ärritud, et ma päevade kestel oma isaga ja emaga, nagu ma Erist ja ta head abikaasat meeleldi nimetan, sõnagi ei kõnelend. Aga on olemas üks hää, verehää, mis ka mulle ütles, et ma sellele üksikule naisele kuulun, kes minu tõeline ema on, et minu kohus ta juurde rutata on ja ta elupäevi kergendada, kuna ta juba kaua haigena oli lamand ja võib olla isegi oma surma lähenema tundis, ning kellel, võib olla veel ainus soov oli — mind üksainuski kord näha.“

Ernst Jõelett pani käe pikkamisi ümber Anna saleda piha ja tõmhas teda enese juure. Anna langetas pea, laugel virvendamas pisarad ja Ernst tundis end kohustatud olevat selles kannatuses Annale lähedal seisma.

„Ja edasi?“ küsis ta tasa, suudeldes Annat.

„Sina olid mulle armsam kui kutse Pühastesse. Sa olid mulle kõik ja siis kirjutasin, et ma kord peale laulatust siia tulen. Meie pulmapäeva hommikul aga sain ma teate' et mu ema suremisel on ja mind tulla palub. Ma pidin ju tulema siia, sest...“

Järsku katkestus lause ja Anna peitis näo Ernsti rinnale.

„Sa tegid õieti, et minust ei hoolinud,“ ütles Ernst, hääles õrn värin, „ja ma häbenen, et ma sind ei mõistnud!“

„Kuidas võisidki sa seda? Sinule oli see ju mõistatus!“

„Aga on inimesi, Anna, kellele see kõik igavesti mõistatuseks peab jääma. Ma mõtlen.. sinu kasuvanemaile, kes sulle mitu korda enam head on teinud, kui see naine kes sind sünnitas. Sest pole teada, armsam, kas on tahtsam elu anda või seda alal hoida.“

Anna jaatas. „Kui ma täna ta juures istusin, ja teda suremas nägin, oli see mu suurem troost: üks ema jääb mulle ju veell!“

„Meie oleme nende inimeste lapsed, kes meist inimesed on teinud,“ ütles Ernst peale pikka vaikust.

Ning tõmmates Annat enesele veel lähemale, ütles ta: „Mispärast sa mind enne ei usaldand?“

„Sest, et ma... et ma nii rumal olin, ja ka sinu eest seda varjata tahtsin. Ma häbenesin sind ja... ennast... ja ei tea nüüd isegi enam, miks,“ vastas Anna, haarates harduses Ernsti käed.

Kutse õhuvallast.

Saksa keelest.

Kogu seltskonna huvile keskpunktiks oli üle öö kuulsaks saanud dr. Leonhard Klaasen. Tema ettekanded kunstiajaloo ja esteetika üle äratasid suurt tähelepanu, kuigi neis midagi erilist ei sisaldunud. Dr. Klaasen omas hiilgava kõneande ja oskuse oma teadmist kuulajaskonnale õige huvitavalt üle anda. See meeldiv ettekanne ühenduses kõlava meloodilise häälega võlus kõikide daamide südamed.

Vaatamata suurele menule, mis temale osaks sai seltskonna poolt, jäi dr. L. Klaasen, kes ainult oma teadusele elas, siiski üksiklaseks, nagu ta varemgi oli olnud. Tema, kes peaaegu haiglase kartusega seltskonnast eemale hoidus, veetis oma päevad vaikselt oma ette, eraldatud kogu maailmast.

Nii polnud imeks panna, et ta kuulajannad teda ümbritsesid saladuslike mui-nasjuttudega ja teadsid temast kõnelda kõiksuguseid pikantseid seiklusi, sest nad ei suutnud endile ette kujutada, et see mees,

kes nii suure vaimustusega kirjeldas vanu kreeka pidusid, ise vaikset tagasihoidlikku õpetlase elu elas, millesse kellelgi ei õnnestunud tungida.

Niipea kui loengud lõppenud, elas dr. Klaasen jälle ainult oma teadusele. Unistaja nagu ta oli, veetis dr. Klaasen oma päevad vaikselt omas aiaga ümbritsetud suvilas.

Sellest haruldasest mehest oli võlutud ka Marlene Binder, rikka suurtöösturi ilus ja hellitatud tütar. Harjunud lubama enesele kõike luksust, huvitas teda seni ainult sport. Kunstist ja teadusest omas ta kõige pealiskaudsemaid teadmisi. Juhtumisi sattus Marlene noore professori loengutele ja varsti oli ta üks tema agaramatest kuulajatest. See mees, kelle teadmised nii rikkad, kelle häälekõla nii soe ja pehme, kelle pruunidest lokkidest ümbritsetud õpetlase pea oli nii huvitav, võlus teda täiesti. Marlene Binder põles igatsusest, tundma õppida seda haruldast meest, — meest, kelle terve

olemine oli täiesti omapärane. Aga kõik Marleni osavad võtted õpetlasele läheneda jäid tagajärjetuks.

Kuid seal tuli õnnelik juhus appi, või polnudki see juhus, vaid saatus? Teel ülikooli oli õpetlasele kaduma läinud task ühes raamatutega. Muuseas ka väga kallihinnaline ja haruldane teos. See kaotus oli seda halvem, et ta seda teost sageli oma loengutel oli maininud ja seda nüüd oma kuulajaskonnale põhjalikult tahtis tutvustada. Nõutult ja veidi piinliku tundmusega jutustas ta kuulajaskonnale oma õnnetusest.

Nüüd oli Marlene Binderile saabunud kauaoodatud suur silmapilk. Nimelt oli ta omale samuti soetanud selle haruldase teose ja selle loengule kaasa võtnud. Rõõmust särades andis ta selle nüüd doktorile tarvitada.

Sellest silmapilgust peale oli hiina müür, mis neid seni lahutas, kokku varisenud. See tuli peaaegu iseenesest, et tänulik doktor peale loengut Marleniga kõnelda hakkas. Nad läksid tükk maad ühes ja dr. Klaaseni tõusis huvi selle ilusa neu vastu. Ning peagi õnnestus Marleni tarkusel ja püsivusel meest ikka rohkem ja rohkem kõita. Peagi oli Marlene Binder dr. L. Klaaseni kihlatud ja veel enne ülikooli semestri algust pühitseti pulmi.—

Marleni õnnel polnud piiri. Ta oleks seda meeleldi näidanud kogu maailmale. Kui olid möödunud mesinädalad, mis õnnelik noorpaar veetis Itaalias, ümbritsetud kunstist ja nautides ilu, saabunud nad Berliini. Algas tali-hooaeg. Joobunud elu-naudingu kirest, tõttas Marlene pidust peole, seltskonnast seltskonda; selle peale vaatamata, et Leonhard Klaasen sellest mingit lõbu ei tunnud, pidi ta nendest pidudest osa võtma. Alguses tegi ta kõik kaasa Marlene meeleheaks. Kuid lõpuks hakkas see teda piinama ja tülitama. Esimese õnne asemele tuli raske rahulolematuse-tunne. Marlene, sádelev ja lõbuhimuline, ei pannud seda tähele, et mees temale seesmiselt ikka enam ja enam võõraks jäi. Samal määral, mis tema mees seltskonnapöörise vastu vastikust tundis, muutus see Marlenile otse elu toiduks. ., Katastroof läheneski. Ühel õhtul seletas Leonhard, et tema seda meeletut lõbutsemist enam kaasa teha ei taha. Tülitseti, ärevus mõlemal pool tõusis, kuni kajas sõna „lahutus“. Nad otsustasid mõneks ajaks lahku minna. Lõplikust lahutusest hoidis neid tagasi miski seletamatu tunne; või oli see armastus? — Kes seda teab! — Kumbki ei mõtelnud selle

üle pikemalt järele, kui nad teineteisele lahkumisel pahaselt käe ulatasid — väliselt rahuliselt, nagu see hästikasvatatud inimestele kohane.

Dr. Klaaseni järgnes kutsele Ameerikasse, et seal loenguid pidada, ja Marlene lahkus omast kodust, et Müncheni elama asuda.

Marlene oli arvamisel, et lahus oleks kestab ainult mõne kuu, kuid see osutus ebaõigeks. Pettumuse- ja kibedusetunne mis tema meest vallanud, näis siiski olevat sügavam, kui noor naine seda oli arvanud. Saabus tema abikaasalt kiri, lühikene kuid paljutütle. . . Leonhard teatas oma naisele, et ta Ameerikasse elama jääb ja temale vabaduse annab, lahutusprotsessi a'lata.

Marlene luges kirja, luges veel kord ja oli võimetu mõtlemiseks. Ta hing oli ärevuses. Möödus mitu tundi, enne kui ta ennast veidi koguda suutis. Lahutus? Ei ialgi! — — Ta hakkas enese ja oma abielu üle järele mõtlema. Ta hakkas ennast arvutama. Nüüd alles tundis ta, mis ta oma lõbuhimu läbi oli kaotanud. Tema vaikse suursuguse mehe kõned ja ja eeskuju avaldasid oma mõju. Mehe põhimõtete järele tahtis ta nüüdsest peale oma elu rajada ja nii asus ta elama ühte väiksesse provintsilinna. Oli Marlene olnud seni kõige uue ja moodsa vainustatud nautija, siis ütles ta enese korruga kõigest sellest täiesti lahti. Oma iseloomu kohaselt sattus ta ühest äärmusest teise. —

Ta elas nüüd üksildase elu, eraldatuna kogu maailmast, luges raamatuid nii tõsi-seid kui kergesisulisi, ja pühendas enese teadusele. Harva külastasid teda ka ta sugulased. Neid kohtles ta küll sõbralikult, kuid ei tunnud huvi nende jutustuste vastu suure maailma kärarikkast elust. —

Õde ja õemes olid kinkinud Marlenile raadioaparaadi. See pidi Marleni ühendama muu maailmaga. Kuid ta ei tarvitanud seda. — Isemeelselt oma kurvastusse kiindunud ei tahtnud Marlene kogu maailmast midagi teada. Kuid siis tulid tunnid, kus ta igavust tundis. —

Ühel taliõhtul oli see. . . Kerge lumekord kattis maad. Kaminas pragisesid puud. Talvine vaikus ümbritses maja ja kogu linna. Siis astus Marlene raadioaparaadi juurde. Ta seadis ühenduse joonde ja kuulas suure vaimustusega. Kuuldsu pehme kurvatooniline tsellomuusika. — Suletud silmil istus ta seal ja muusika tundus kui taevalik ime. — — —

Järsku katkes viis, kuid Marlene istus liikumatult, lootes kummalist muusikat pea jälle kuulda. . . Kuid pehme tsellomuusika asemel kuulis ta järsku üht mehehäält, mis paitas ta kõrva. Palaviku taolisest ärevusest vabastatud kuulas Marlene. Ei olnud mingit kahtlust. See kes seal temale ja mitmetuhandelisele kuulajaskonnale kõneles, oli tema mees. Jälle kuulis ta tema pehmet hingelist häält, mis teda nii võlus ja talle nii valusalt meelde tuletas kõike seda, mis kord olnud tema oma ja mis ta oma kergemeelsuse läbi oli kaotanud. Ettekanne lõppes.

Ärkamine ilusast unelmast. Pealegi kuiv asjalik ja kare hääel teatas, et Leonhard Klaaseni ettekanne on lõppenud.

Peale uneta möödunud ööd valmis tema otsus,

Järgmisel hommikul saatis Marlene telegrammi raadio saatejaama direktorile ning palus omale dr. Leonhard Klaaseni aadressi.

Mõni päev hiljem luges dr. Klaaseni täis sügavat õnne üht kirja oma naiselt, keda ta ikka veel armastas ja kellest ta ainult armastuse pärast oli lahkunud. — — Ei tarvitsenud järelekaalumist tema poolt, et naise soovi täita ja jälle ühist kodu luua. Ikka jälle luges ta uuesti lõpulauset: Peatse jällekuulmiseni ja jälleenagemiseni

Marlene.

„Sa pead mind mäletama —“

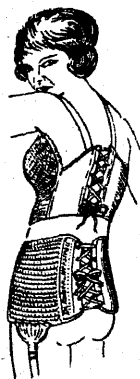
Herman Bang.

Vaimujutt? Aga ma pole kunagi näinud vaime. Pole üldse vaime, kes peaks küll kummitama, kes tondiks käima? Surnud on surnud ja mis möödas, see möödas. Hamlet pole kunagi näinud oma isa vaimu ja ainult Macbethi oma meeletust laskis tema poolt tapetu vaimu ilmuda peolauale.

Vaimud, tondinägemised? Kes peaks küll kummitama, kes tondiks käima? Ühel ööl Pariisi pallil, kus kõik tantsisid hispaania orkestri helidel, orkestri, kelle tulikoldsed ja leekpunased kostüümid helkisid võidu võõraste siidiga, tõi mu sõber oma kõrge püstkrae tagant esile kuldse südame, mida ta kandis ketiga kaelas. See oli kaunistatud opaaliga. Klaasplaadi all leidis natuke valget tuhka või natuke valget pulbrit, mitte

enam kui lapselusikaga võetakse influentsa vastu. „Näe“, ütles ta, „siin on see, keda armastasin palavaimalt.“ Natuke valget tolmu, mille oleksin võinud puistata oma kindale ja ainsa hingetõmbega puhuda tantsijate hulka ja keegi poleks aimanudki seda. — —

„Siin on see, keda armastasin palavaimalt.“ Mõni tolmukübe, paar valget tera. Mu sõber sulgēs opaalkaunistisega kuldse südame: „Keegi ei tea, kui kuumalt me armastasime teineteist.“ Mängige hispaania mängumehed. Mängige tuliselt ja kaua. Teie valss on lühike ja lõpeb pea. . . Mis ütleb Hamlet, kui ta arvestab vähenõudlikku tõenäolisust? Mis jääb üle suurest Aleksandrist? Natuke tolmu Horatio, natuke tolmu, millega võib täita väikese lõhekese. Kes peaks küll

Ideaalse keha ja rõõmsa meeleolu saavutate, tarvitades ilma kuulsat Dr. KAISER'i

originaal kehahoidijat „HERSTRAU“

Saadaval kõikides linnades. Tallinnas S. Karschensteini kontoris Viru t. 12 :: Telefon 13-41 ::

Tartus, Aleksandri t. 8, H. HALLAP | Rakveres, — — — E. ELLERT
Narvas, Joala tän. 13, T. LAOS | Viljandis, — — — L. ABEL
Pärnus, A. & E. GERBERSOHN | Paides, — K. MÜLLERSDORF

G. Birk'i auru-värvimise ja keemilise (bensiiniga) puhastuse tööstus.

Asutatud 1820 a.

Tallinn, Maakri tän. nr. 23. Tel. 13-18

Riide värvimine, vanutamine, pügamine, pressimine, pleekimine j. n. e. Ülikondade, kleitide, siidiriiete j. n. e. keemiline puhastamine ja pressimine **Ameerika Hoffman's Methodi** masinal.

Vanem tööstus Eestis.

kummitama, kes käima vaimuks? Ja ometi — kas on surnud surnud, hoopis surnud, nii surnud, et nad näiteks ei saaks hüüda? Jah, kas nad ei saa meid hüüda? Koputusega, käekoputusega vastu meie ust või kondiga, mis paljas kui kulliküüs, kondiga vastu meie akent?

Mu vaene vend, kes elas ainult kahekümneaastani ja on juba ammu surnud, uskus, et teda kutsuti ja ta koltus ja suri ja järgis tolele, kes teda oli kutsunud. See oli varsti pärast mu ema surma. Meie, mu vend ja mina, lamasime kumbki oma toas, vaheuks aga oli lahti. Meie ei suutnud magada ses tühjas majas, nooruse nõutu valu vaatles mind tardunud pilgul ja me ei uinunud kumbki. Aegajalt kuulsin oma venda ohkavat, teda, kes kõneles nii harva. Siis jäi kõik üsna vaikseks. „Kas magad, Oluf?“ küsisin ma. Ma kartsin pimeduses. „Ei,“ vastas ta. „Maga aga sina.“ „Jah.“ Ja me väikisime jälle — ja valvasime mõlemad.

Äkki kargasin ma üles: väljas, vastu akent, vastu mu venna akent kuuldus löök ja veel üks ja veel üks — kolm kõva, kindlat lööki, nagu kondiga, lahja kondiga, kõva, palja küünega. Ja toas jäi kõik vaikseks, mina aga värisin kogu kehast. Aga ma ei kõnele- nud kohe ja kui ma kõnelesin, ütlesin ma ainult — ja ei teadnud, miks ma ei küsinud löökide järele —; „Kas magad, Oluf?“ Mu vend vastas mulle nagu ennisti: „Ei — maga aga sina?“ Ka tema ei kõnele- nud löökidest, kolmest löögist. Kas kuulis ta neid? Siiski, teisiti polnud võimalik. Nad kostsid selgesti, üks ja üks ja veel üks, kolm lööki — kolm lööki kondiga, küünega. Ja Oluf oli neid kuulnud ja nad olid ta aknale.

Sest järgmisel hommikul ütles ta meie vanale teenijale, truule hingele, kes teda lapsena oli kannud kätel: „Marie, täna öösel ema kutsus mind...“ Ja sest päevast päle

närtsis ta, vaikides ja hirmunud silmil — nii kaugena, nii kummaliselt kaugena, nagu viibiks ta meie keskel ilma meie juures olemata, kaugel, kaugel ära — üsna kaugel.

Kuus kuud hiljem aga (jah, just kuus kuud pärast seda, kui koputati) saatsime ta kalmistule, sängitasime ta ema kõrvale, selle kõrvale, kes kutsus teda. Kuid see on ju ebausku, on võimatus, see käib vastu mu seemisele veendele ja sääraseid asju ei pea mõtlema veel vähem jutustama või neist kirjutama. Milleks on see hää? Kes kirjutab, peab inimese mõtteid kinnitama ja mitte häirima. Surnud on surnud — neist pole järel muud kui natuke tolmu, nii palju kui mahub kuldseesse südamesse, kui palju võib koguda lõhekesse. Surnud on surnud ja nemand ei saa hüüda. Ja kas nad ei saa meile ka näidata? Ilmuda elavana, ilmuda nagu elaksid nad. Ilmuda, et meid vaadelda, ilmuda, et meid manitseda? Ah, milline meeletus, kuis võivad inimesele tulla sääraseid mõtteid...

Kas võib tolm võtta kuju? Võib miski, mida pole, olla? See käib vastu me arule. Surnud on surnud. Ja need, kes kujutlevad neid näinud olevat, on näinud ainult kujutusi, mis nende oma aju on neile peegeldanud haiguse ajal, nende ärevil närvid on kutsunud esile hallutsinatsioonid, nad on näinud mõnd pilti, mis, kes teab kuidas on äkki kerkinud esile me teadvuse mürgitatud mülgastest, nagu kerkivad esile laigulised seened, nägudega kui kortsunud punased käsnad... Jah, hallutsinatsioonid, ei midagi muud, midagi teist kui hallutsinatsioonid. Ja kes näeb hallutsinatsioonid, peab minema arsti juure... Või ei, ta võib olla jätku see siiski tegemata. Tänapäev tuleb oma arsti suhtes olla ettevaatlik. On asju, mis on parem hoida enda teada. Kes ütleks kõik oma arstile,

sellele antaks nõu minna rävillasse või veel hüllemassegi paika. . .

. . . Nii siis, surnud ei pööra tagasi. Kuis võiks end näidata tolm kuldsest südamest? Ja ometi — — ma pole loomulikult — ja seda ma juba ütlesin — näinud kunagi vaimu. Kuju, mida ma kaks korda nägin, mu surnud sõbra kuju, oli loomulikult hallutsinatsioon, ei midagi muud kui hallutsinatsioon. Sellest hoolimata on siin kaks asjaolu, kaks kummalist asjaolu. Sest esiteks: kui ma toda surnud sõpra, ei, ma mõtlen ta kuju nägin, oli mu aju, nii kaugelt kui inimene võib otsustada aju ja eriti oma enese aju üle (mis võib olla on kõige raskem), täitsa terve. Ja teiseks: mu sõber ähvardas mind. . . Ta, kuis pean ma ütleva, valmistas mind ette. . . Aga ma ei taha hälbida vaatlustesse. Tahan ainult jutustada, mis sündis ja kuidas see juhtus, üsna täpselt ja üksikasjaliselt.

Ma tundsin oma sakslasest sõbra varasest lapsepõlvest saadik. Ja ma jälgisin ka kirge, mis ta ühel päeval haaras, esimesest tunnist pääle. Kahjuks tundsin ma ka naist, keda ta armastas — ja ma teadsin paremini kui keegi muu, et ta ei vääri mu sõbra armastust. Ja ometi vaikisin ma ja ei öelnud talle midagi. Vaikisin — leevest sõbra vastu, leevest naise vastu — tean mina seda? Võib olla oli see leevest iseenda vastu. Need me tegudest, mis paistavad õilsamana, on mõnikord salajamalt alatuimad ja aramad. . . Tol päeval aga, kui mu sõber kõik teada sai, läks ta ja laskis enda maha. See oli ühel ööl ja ta laskis kuuli otse südamesse, läbi tolle naise pildi, mida ta kandis rinnal. Seda laadi meeolek on haruldane, aga teda tuleb siiski ette. Kui ma kuulsin ta surmast, tundus mulle, nagu oleksin mina see, kes tappis ta, ja (see on koledam kõigest) ma pidin teada saama, et ta tõesti oli lahkunud, südames meelepaha minu vastu — Sest enne kui ta suri, kirjutas ta mulle kirja. Säär seisis: „Ma lähen, sest et sina petsid — tema ja sina. *Aga sa pead mind mäletama.*“ Sa pead mind mäletama.

Ta pidas sõna. Ta pidas sõna. Pika ja raske aja kestes ei lahkunud ta elu ja surm mu meelest. . . kuni möödus aeg ja ta pilt taandus aegamis. Sest elavad peavad teotsema elavatega. Meie surnud sõbrad, oh nende varjud istuvad kui kerjused meie tee veerel (tee, mida me elavad rändame), ja kui sageli langetame me põgusa mõttega mõne almuse nende väljasirutatud kätele? Võis mööduda nädalaid ja kuid, ilma et ma oma surnud sõbrale oleksin kinkinud ainsa mõttegi.

Säär aga. . . jah, see sündis ühel ööl, et ma teda nägin. . . see tähendab, ei, jutustan järjepannu. Sest mõistagi oli see mu süda, mis töötas halvasti ja oli liig pingul — silmapilgul, mil ta mulle näis kõige tervemana. Kõigest hoolimata oli säääl kõrvalasjaolu, mis mind tookord häiris ja mis mind, tunnistan seda, häirib veel praegugi, kui mõtlen sellele. Ma olin õhtu veetnud lugedes ja enne kui läksin voodi, mängisin pisut aega oma pere-naise väikese koeraga. Olin õhtust söönud ja olin täielises segamatus tasakaalus. Kui uinusin, põles nagu ikka väike lamp mu voodi kõrval laual. Olin juba üsna rahulikult maganud, ilma und nägemata, täitsa rahulikult. Äkki aga ärkasin ma ja mul oli tunne, nagu oleks keegi avanud ukse ja astunud tuppa. Pöörsin pää ja ütlesin (ja olin üsna muretu): „Kas olete teie, Andreas?“ Sest Andreas oli mu teener ja ma arvasin, et tema see on. Uksel ei näinud ma kedagi ja keegi ei vastanud mulle.

Ja säääl korraga — ja taeva päralt, sekund varem polnud ma sugugi mõelnud seda teha — pöörsin end voodis ümber ja tõstsin pää ja säääl, leentoolis, kus armastasin istuda ja lugeda, säääl, nurgas, otse minu vastas — istus tema, tema, mu sõber, kes enda laskis maha, tema, kellele ma paljude nädalate jooksul polnud kinkinud ainustki mõtet — ta istus elavana mu ees. Liikumatu, oma hallis univormis, oma sileda, kitsa, melankoolse näoga istus ta leentoolis ja vaatas tardunult saapaninadele, nagu tal oli viisiks. . . Ja ma ütlesin talle kõvasti üle toa: „Kas teie olete, Arnold — mis te tahate?“ Mul polnud põrmugi hirmu. Ma nägin ainult, et ta istus säääl ja ma küsisin. Ma ei pöörnud temalt silmi, ilma hirmuta — kuni ta kadus. Ta kadus? tema, tema —

Aga ei, see polnud ju tema. Ei, kuni pettepill kadus. Sest kuigi ma olin näilikult täielikus tasakaalus, pidin ometi olema haige, mu teadvuses oli äkki sündinud rike. Seda laadi rikked sünnivad üsna sügaval me ajus, ilma et me ise seda aimaksime: nad on säääl — ja ta pilt, mu sõbra pettepill oli ilmunud sääärase rikke läbi. Üsna kindlasti.

Surnud on surnud. Natuke tolm, nii vähe, et see vaevalt katab peoõõnsuse, ei või omandada kuju ega ka „ilmuda“ — ja ka mitte manitseda. . . . Kuigi. . . Sest säääl oli ka kõrvalasjaolu, ja too kõrvalasjaolu — Aga, nagu öeldud, tahan jutustada täpselt:

Minu aju äkiline haigus näis *nakatanud* olevat teise aju. Ei tule kahelda: Minu aju häire oli külge hakanud teisele ajule samas majas, nii et ka see läks segaseks samal

A/S DROMMETER & Co., Tallinnas, Lai tän. 5

Suurim elektriäri Eestis.

Võistlemata odavad hinnad.

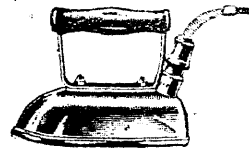
Kr. 6.—

Kr. 6.50

Kr. 10.—

Kr. 7.—

ajal. Ja seep' see on, mis. . . Aga ma tahan jutustada:

Kui ma hommikul alla tulin, ütles perenaine, ja ma polnud ühelegi hingele jutustanud imelikust öisest juhust (nagu öeldud, oma arstile ei peaks niisuguseid asju kaebama, sest teid võidakس kergesti valesti mõista, ja ka teistele tavalistele inimestele ei pea sest jutustama, nad võiksid kergesti mõista valesti maailma asjade õiget korda): „Kuidas käsi käib,“ küsis perenaine minult, sellal kui einetasin, „olin teie pärast hirmul. Kui ma eile õhtul köögis istusin ja ootasin kuni lahkuvad viimised võõrad, tuli mulle järsku niisugune õudne tunne, nii et ma raamatu, mida lugesin, kõrvale panin ja mõtlesin: sa istud pigem võõrastetuppa. Siis võib olla lähedavad võõrad rutem ära ja sa võid heita magama. . . Sää! läks äkki tuulehiil läbi maja, nii et üksid läksid lahti. Ja, Vips, jah, see oli õudsem kõigest, hüppas oma korvist ja nuuksus. . . ta seisis mu ees ja nuuksus, nagu oleks surnu majas. . .“ („Surnu majas“, kordasin ma endamisi ja juuksed tundusid jäiste naeltena päänahas). „Mul hakkas üsna külm,“ ütles mu perenaine (ja mulle näis, nagu külmetaks ta veel praegugi), „kuigi ma pole ometi ebausklik. . . See on ju imelik, mõtlesin ma ja läksin välja õue, et vaadata, kas tõesti on äkki tõusnud tuul. Väljas oli aga üsna tuulevaga. Äkki käis mul pääst läbi: Jumaluke, kui aga härraga pole juhtunud midagi. . . Ja ma jooksin trepist üles ja olin nii hirmul, et põlved värisesid, jah, tõepoolest — ja kuulatasin teie ukse taga. Kui aga teie juures kõik vaikne oli, läksin ma jälle alla. . . Kogu lugu on muidugi mõista lollus. . .“ (ja ta püüdis naerda) „aga öösel tuleb pähe kõikisugu mõtteid — —“

Ma küsisin ainult: „Mis kella ajal see umbes oli, kui käisite mu ukse taga?“ „Kell oli just kahekümne minuti pärast üks. Sest

ma vaatasin suurt kella, kui alla tulin.“ Kahekümne minuti pärast üks. See oli just silmapilk, mil ma teda nägin, oma sõpra, surnut — või ei, ei, ta pilti. . . sest ka mina olin vaadanud kella: kaksikümne minutit enne üht. . . See oli iseäralik, väga iseäralik, mitte kerge seletada või üldse mitte seletav. . .

Aga isegi kui ei võida endale mõnd asja seletada, ei tarvitse see ometi sünnitada hirmu. Ja päälegi, kui ta tõesti tahtis end mulle meele tuletada, miks siis just päeval, mil olin nii rahulik ja rahul — olgu siis, et ta tahtis just segada mu rahu. See oli või-

Soovitame suures valikus

Elektri-armatuure,
triikraudu, keedunõusid ja
mootoreid

Philips- ja Osram-lampe
ja igasuguseid elektri- ja
raadiotarbeid.

V. Engel

Tallinnas, Pikk tän. nr. 45

Tel. 26-53.

malik. Kui ta tõesti tuli, siis ta ei tulnud hää kavatsusega. Ta kiri sisaldas ähvarduse. Noh, kui ma jatkan selle loo ülestuhnimist, hakkab teda lõppeks isegi uskuma, vaime uskuma, mina — — tõsiasi aga on, et ma pole kunagi elus olnud nii tasakaalus kui tookord, kui teda nägin esmakordselt. . ja. . . kui ma teda nägin teistkordselt.

Sest ma nägin teda — teist korda. Kaks korda ma nägin teda. Ja seep see on, mis. . . Ei, ma ei taha hälbida vaatlustesse, vaid tahan jutustada võimalikult täpselt. Ma nägin teda nii siis teistkorda. See oli Pariisis. Tulin koju suurelt pallilt. Keegi tuttav tõi mu koju oma tõllas. Meie olime väga häas tujus ja kõnelesime kõige ükskõiksemaist asjust. Lisan juure, me polnud põrmugi joonud. Pariisi pallidel tuleb einelauas lahinguid lüüa ja saavutab kõige rohkem klaasi „mercier'd.“ Mu tuttav astus tõllast ja me seisime veel lobisedes pisut aega kõnniteel mu maja ees. Viimaks helistasin ma uksehoidja, mu majauks avati ja ma läksin tasa enda ette ümiseses läbi eesruumi, mäletan üsna selgest, see oli valsiviis, mida ümisesin. Astusin elutuppa, heitsin ülikuue kõrvale ja mõtlesin oma tuttavale ja ta hobustele — — kui pöörsin enda ümber ja säääl, säääl nur-

gas, leentõolis, silmad minule pöördud istub tema, tema — tema, mu sakslasest sõber, mu surnud sõber, tema, kes enda maha laskis. . . Univormis, silmad minule pöördud. . . otse minu näole. Jah, nüüd oli ta nad tõstnud saapaninadelt. . .

Aga hirmuta, imestuseta — — nagu oleksin oodanud ta ilmumist, ütlesin ma: „Kas teie olete, Arnold? Mis te tahate?“ Ta ei liigutanud end ja kuna ma väljas kuulsin oma sõbra tõlda ära sõitvat (sest seda ma kuulsin), vaatasin talle ühtsoodu otsa — kuni ta kadus. Ei, ei, kuni kadus ta pilt. Kuigi ta silmad, mis olid puuritud minu omandesse — oleksin võinud vanduda, et nad elasid, mitte minu eluga, vaid mingi teise eluga, eluga, mis on tugevam kui minu silmade oma — aga et nad elasid. . . Jah, selle pääle oleksin võinud oma ausõna anda.

. . . Ma ei tea, kui kaua aega möödus, kas üldse aega möödus, kui võpatusin, sest et mu aknalaukidele koputati. Mis see oli? Ma arvasin — ja tunnistan seda, mu käed värisid seejuures — ja väljas silmasin ma oma Pariisi tuttava nägu: „Te pole ometi haige,“ hüüdis ta läbi akna. „Ei, sugugi mitte. Miks siis?“ vastasin ma ja kõnelesin väga rahulikult. (Nagu juba kolmkorda öeldud: niisuguseid asju ei pea avaldama kellelegi, isegi mitte sõpradele. Sõbrake kuulab kaastundlikult päält ja kui ta trepist alla läheb, ütleb ta endamisi: „Nüüd on see siis nii kaugel. Vaene mehike, aga ma ootasin seda juba ammugi“).

„Ah,“ ütles mu sõber väljas akna taga: „see oli ainult rumal mõte. . . kui ma edasi sõitsin, tuli mulle äkki pähe, et teie jäite haigeks ja ma lasksin kutsari tagasi pöörduda. Noh, taevale tänu, hääd ööd. . .“ Ja ta astus jälle tõlda ja sõitis minema. Minu aju haigus oli nii siis külge hakanud ja nagu eelminegi kord võrdlemisi võõrale inimesele — — Jah, see on kahtlemata kummaline ses asjas.

Miks ei või siis hakata ka aju äkiline haigus? See oleks ainult loomulik. Mõtte ülekandmine, haige mõtte ülekandmine. — Haigus — ainult külgehakkav haigus.

Aga siiski, miks ei peaks ma seda tunnistama, mil ma kõik muu olen jutustanud: Öelsin endale, kui ta mind „manitseb“ kolmat korda — teeb ta seda küll selleks, et mulle rahu tuua. Ja kolmas kord — on võih olla viimane kord. . .

Kas ta siis kutsub, viipab käega (ta käsi oli kahvatu ka ta eluajal) ja kutsub?

Ja ma järgin talle ja lähen temaga, pean temaga minema — nagu mu vend?

A/S.

Prov. Julius Bill

**Rohukaubasuurlaod
ja laboratooriumid**

Peakontor ja laod
Tartus,

Narva 6. Kõnetraat 1-66

Rüütli 10. Kõnetraat 5-49

Postkast Nr. 35

OSAKOND: Tallinn, V. Viru 15

Kõnetraat 12-88. Postkast Nr. 229

Vastutav toimetaja ja väljaandja: H. LAUR.

„Estotrükk“, Tallinn, S. Karja 8.

ELEKTRI-

kohvi- ja teekanne
triikraudu
lokikääri soendajaid
soenduspatju ja moodsaid
valgustuse armatuure

soovitab rikkalikust ja
maitsekast valikust

ELEKTROTEHNIKA ÄRI
K. Sersant

Tartus, Rütli t. 11. Telef. 4.48

F. Vassermann

raamatukauplus

Tallinn, Pikk tän. 7. Kõnetr. 28-48.

Nõudke maksuta minu rikkalik
jõulukataloog.

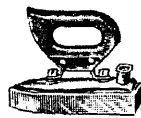
*Raamat on parim jõuluringitus
lastele ja täiskasvanutele.*

Suures valikus: Kalendrid, moelehed, jõulukaardid j.n.e.

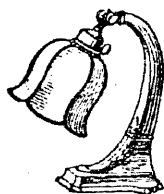
Elektri armatuurid

Teekannud

Triikraud

Müük suurel
ja
väikesel arvul

AEG

Tallinn, Raekoja p.4.
telefon 27-51, 15-90.

Õmblusmasinad Naumann, Pfaff ja Vesta

Alati olnud **esikohal**, kuid tänavused **uuendused tõstavad nende väärtust veelgi**, mispärast ilma agentideta müügil ülivõim. — Müük üksikult ja suurel arvul. — Kuuviisi järelmaksuga.
Ilutikandus hinnata.

Kr. Saar & Ko., Tallinn

Estonia puiestee 27. Kõnetraat 26-69.

Tartus,
Raatuse t. 2. Kõnetr. 6-94.

Rakveres,
Tallinna tänav nr. 13.

Jõhvis,
Turuplats.

Kaubamaja „MARS“

Tallinn, Harju 23 Kõnetraat 8-53

Võtab oma peale elektrivalgustuse sisseseadmist ja jõujaamade ehitamist linnades kui ka maal.

Traatide ja juhede vabriku **Land- und Seekabelwerke A.-S.**
Kölnis ainuesitaja Eestis.

Kuulsa Viini hõõglampide vabriku
Joh. Kremenezky ainuesitaja

Tunnustage ainult meie lampe „METALLUM“

Ühendatud Saapa- ja Nahavabrikud A.-S.

Nahavabrik „Sakala“
Rakveres.

Tallinn

Nahavabrik „Eestimaa“
Tallinnas.

Saapavabrik „Estoking“ Tallinnas

soovitavad oma saapavabriku „**Estoking**“ jalanõusid, missugused on väljaspool võistlust oma nägususe, vastupidavuse, kui hinnagi poolest.

Lühike jalg nr. 5.

Lühike jalg nr. 5.

Sadulsepa-tööstus

Kõige odavamalt valmistatakse naisterahva käekotte, raha- ja kirja- taskuid, koolikotte ja kõiksuguseid reisi-tarbe asju.

Võetakse tellimisi ja parandusi vastu kõiksuguste sadulsepatööde peale.

Puhastatakse ja värvitakse kõige paremini

käekotte, kindaid ja kingi
ja kõiksuguseid nahk tarbeasju.

VENNAD VALD

TALLINNAS, Maakri t. 4. Tel. 608. — TARTUS, Kauba t. 15. Telefon 4-85.

Naha, kingsepatarbeasjade ja hobuseriistade ladu.

Tallanahka,
Pastlanahka,
Raagnahka (Chermet),
Plattnahka, musta ja värvilist,
Chroomnahka, kodu- ja väljamaa,

Chevrett, värvilist ja musta,
Väljamaa Chevrot,
Õmlusrihmad,
Pastlarihmad,
Sedelgarihmad,

Raud-, vilt- ja nahk-
sedelgad,
Õövaljad,
Päitsed, schleid, ja
kõik kingsepa tarbeasjad.

Täpse teenimisega, laitmata kaubaga ja hindadega väljaspool võistlust.

P. S. Ostame kõiksugu tooresnahku, nagu: **vasika-, lamba-, hobuse- ja loomanahku; jänese-, orava-, rebase- ja muid karusnahku.** Vahetame ka pargitud nahkade vastu.

Tahate Teie oma raha paigutada
kindlasse kohta, siis ostke

Luther'i mööblit!

Meie mööbli ostmine ei ole mitte kulu, vaid sisseseadesse paigutatud kapital, sest Teie ei omanda mitte hooaja artikleid, vaid asju, mida Teie oma eluaeg tarvitate ja mis Teile kestvalt rõõmu valmistavad. Maitserikkalt ja mugavalt sisseseatud kodu on kultuurilise edu tunnusmärk.

Meie mööbel erineb kõrgeväärtslikutöö ja materjali headuse poolest.

A-S. A. M. LUTHER

Müügikoht Tallinnas: Vana Posti t. nr. 9. Kõnetraat 6-16.

Eesti piimatööstuste ühing

TALLINN
Lai tän. 41
(ETK majas)

„EPTÜ“

TEL. 20-91
ja 26-07

Ühistegelise piimasaaduste väljaveo keskkorraldus.

Eksporteerib võid ja muid piimasaadusi, makstes kõrgemaid päevahindu.

Varustab piimatalitusi paremate piimatalituse masinate ja igasuguste meierei tarbetega, soodsatel maksutingimistel, ja mõõdukate hindadega. Soovitab ka karjapidajatele paremaid piimaveo kannusid, kurnasid jne.

Annab piimatalitustele oma eriteadlaste läbi nõu ja juhatusi ja toetab neid laenudega.

EPTÜ paneb suurt rõhku või kvaliteedi tõstmisele ja tema teenistuses seisavad paremad piimaasjanduse instruktorid.

EPTÜ töötab täiesti ühistegelisel alusel ja seisab igapidi piimaühingute huvide teenistuses, sellepärast saadavad piimaühingud oma või EPTÜ-le ja astuvad ka tema liikmeks.

A-S. „ROTERMANNI TEHASED“

Tartu osakond

Suurturg 15, Telefon 5-50 — — Ladu Tiigi tän. 67. Telefon 60

Soovitab mõõdukate hindadega ja tuntud headuses kõrgeväärtuslist

nisupüüli

ja nimelt sõredat, poolsõredat, granulari mannat ja igat seltsi pehmet pagarijahu tehaste templi- ja plommidega varustatud kottides.

Sepikujahu, rukkijahu, rukkipüüli, nisukliisid, loomajahu, suhkrut, riisi, Sooja jahu, odratangu ja kruupe.

Petrooleumi hõõglambid ja -laternad

igaks otstarbeks. Valgusjõud: 200—1000 küünalt. Tarvitavad petrooleumi kõigest 1/7—1/10 naela tunnis. Pimestav valgus. Kütab. Eriti otstarbekohased kanalates, kalapüügil, koolides, äriruumides, seltsimajades, kirikutes jne. Tagavaraosad alati ladus saadaval.

Ainus eriäri Eestis:

M. Urbani & Ko.,

Tallinn, Pikk 41. Näha näituseplatsil. Tel. 16-05

Kohvik „AKADIA“

Suure Karja tän. 18.

Laenupanga majas, on koht, kuhu iga daam peaks korra sisse astuma, et oma silmaga näha, kui mugavad ruumid ja maitsevad toidud seal on, et ka teistele tuttavatele seda asutust soovitada. Teie saate rahuldatud, ei ole tüütavaid jootrahasid.

Kodus keetmine on lihtsalt üleliigne.

Austusega: **K. Kõrts.**

Tallinna Juudi Ühispank

Viru tän. nr. 7, Tallinnas.

Kõnetraat: 20-66. Speditsooni osakond 22-26.

Toimetab kõiki pangaoperatsioone

Korrespondendid sisemaal

Korrespondendid väljamaal

Speditsooni osakond

Kinnitus-Seltsi agentuur: „Eka“

„KOKK'a“ tehas oma seitsmendamat tööstuseaastat alates, näeb rõõmuga, et meie pereemad taimevõi väärtusest aru on saanud.

Nüüd, kus taimevõid enam üksi köögis ei tarvitata, vaid ka süües leiva ja saia peal, saab igauks selgesti aru, et ta võid sööb.

Oleme ühe, veel parema taimevõi „Sana“ müügile lasknud, see on täitsa kui lauavõi.

„Kokk“ — „Sana“ — „Java“

on meie tehase saadused ja on müügil igas äris linnas ja maal.

Meie valmistame ka köögivõid „Stella“ ja „Köögi Kokovar'i“, mis täiesti searvasa ja köögivõi aset täidavad.

Maitsege ise, siis saate uskuma!

Suurel hulgal tellida: TALLINN, Siiversi tän. 3. Telef. 25-26.

Esimene Eesti taimevõi tehas „KOKK“

Kolmas Tartu laenu- ja Hoiu-Ühisus.

Tartus, Suurturg nr. 8. — Juhatuse tel. 11-13. Üldine tel. 99.

AKTIWA **Ariseis 1. oktoobril 1928. a.** PASSIWA

Kassa jooksvad arved	
teistes pankades	Kr. 133.764.53
Wäärtpaberid	3.778.60
Laenud	2.563.132.16
Korrespondendid: „Loro“	8.329.92
„Nostro“	1.210.83
Wallasvara	13.048.30
Garantiid	89.108.02
Muud aktivad	25.852.63
Makstud 0,0% ja kom.	31.973.07
Kulud	55.743.31
	<hr/>
	Kr. 2.925.941.37

Osamaksud	Kr. 188.158.70
Tagavarakapitalid	20.789.64
Hoiusummad	2.044.442.95
Asunikkude ja riikliste laenude	
kontokorrent	189.821.55
Kontok. ja vekslite redisknt	115.749.22
Korrespondendid: „Loro“	992.51
„Nostro“	4.890.07
Muud passivad	26.483.10
Garantiid	89.108.02
Saadud protsendid ja kom	245.505.61
	<hr/>
	Kr. 2.925.941.37

Ühisus võtab raha hoiule, annab laenusid välja ja toimetab kõiki pangaoperatsioone.

Ühisusel on 3373 liiget vastastikuse vastutussummaga . . Kr. 940.793.50.

JUHATUS

Esimese järgu

Naiste- ja meesterahva

Rätsepaäri

A. Sarv

Endla (end Vitenhofi) t.
nr. 7. krt. 1.

A/S. „TEGUR“

Tartu, Holmi tän. 4.

Valmistab põllumeestele igasuguseid põllutööriistu ja masinaid.

Ladust saadaval:

põllutööriistu, valamisetööd, kaaluvihid, j.n.e.

A/S. N. Heid'i

triöörid DEUTSI mootorid.

Teeb igasuguseid parandusetöid.

Nõudke hinnakirju!

TARTU EESTI MAJANDUSE ÜHISUS

Holmi tän. 12-18. tel. 10 ja 2-61. : : Võru tän. 4. tel. 10-30.

Omad majad ja laduruumid.

Omad majad ja laduruumid.

Suurem põllumajandus-ühistegeline

Asut. 1908 a. **ostumüügi Ühisus Eestis.** Asut. 1908 a.

Omakapitalid Kr. 220.000.—

Liikmete vastutus „ 210.000.—

Aastane läbimüük „ 2.250.000.—

Laos: Igasugu põllumajanduslised masinad, riistad ja kaubad, raud- teras kaubad, ehitusmaterjalid, piimatalituse sisseseaded, põlluramm, seemnevili ja jõutoit, naha- ja koloniaalkaubad.

Terase, raua, pleki, ehitusmaterjalide, põl-
lutöömasinate, käsitööriistade, mootorite,
lokomobiilide ja kõiksugu puu- ja rauatöös-
tuse ja teiste masinate ladu ja kõige kasu-
likum ostukoht igapähele on

A.-S. W. SCHNEIDER & Ko.

Tallinnas

Estonia pulestee 14. Telefonid : 4-01, 4-02, 18-42 ja 26-34

Ladus alati saada :

nahk ja balata masinarihmu, masina ja auto õlisid. D. W. F. kuuli-
laagrid ja teraskuulisid, inglise jalgrattaid j. n. e.

— Hea kaup, odavad hinnad. —

Kosmeetika kaubad.

Lõhnaõlid, puudrid, seebid jne.

Tuntud kodumaa, prantsuse,

inglise ja saksa firmadest. :

E. Günther

Tartus TALLINNAS Viljandis

Kuninga 8

Telef. 15-99

Asut. 1854

Naha, küünte juuste ja ham-

maste ravitsemise vahendid!

Alati suur väljavalik!

Mõõdukad hinnad!

Kaubamaja

F. Vahtmeister

Tallinnas.

Suur Tartu mnt 1. Kõnetraat 50.

Raua, töö- ja terariistade, masinate ehitusmaterjali ja majapidamise tarbete ladu. Põllutööriistad, põluramm ja seemned.

Müük suurel ja väikesel arvul.

Moe-, pudu- ja pesuäri

Vennad Lepp

TARTUS Kaubahoov nr 2, tel 4-81 TARTUS

Alaliselt suur valik:

valgeid ja värvilisi triiksärke, kraesid, mansette, kaelasidemeid, siidi kaelasalle, trakse, kindaid, sukki, sokke, taskurätte, meeste- ja naisterahva pesu, võimlemistrikoosid, puuvillast ja villast trikoopesu, koetud villaseid jakke ja veste, pitse, pesatse ja kõiksugu hooaja moe-, pudu- ja pesukaupu.

Vihmavarje, jalutuskeppe.

Käsitööniite D. M. C., ja C. B.

Villast lõnga rohkeis värves.

Võimlemis- ja hommikukingi.

Igasugune auruga riiete voltimine.

Müük suurel ja väikesel arvul.

Hinnad võistluseta.

Ajakiri — parem jõulukink!

Moodilehed
suures valikus!

Meie soovitame:	Beyers Handarbeit und Wäsche	14 a.	3 №	Kr. 2.40
	Frauenfleiss	„	3 №	„ 1.50
	Fürs Haus	„	13 №	„ 5.75
	Modenschau mit Schnittbogen	„	3 №	„ 2.10
	Prakt. Damen und Kindermode	„	7 №	„ 2.45
	Vobachs Frauenzeitung	„	13 №	„ 5.85
	II Wäsche- und Handarbeits Zeitung	„	4 №	„ 1.60

KLUGE & STRÖHM, Tallinn, Pikk tän. nr. 9

The Shell Company of Estonia, Limited

Tallinna Narva maantee 10-10, kõnetraat 30-94, 21-84

Ameerika kristall **Petrooleum**

Maailma kuulsad:

Bensiin Shell

Määrdeõlid

Mineraalõlid

Mexphalt

Spramex

Laod igas tähtsamas kohas Eestis.

The Shell Company of Estonia, Ltd.

Asjatundjad nõuavad ainult

„Livonia“

õlletefasse

„Pilsen'i“

ja

„Bock'i“

õlut.

AKTSIASELTS

„OSA“

Estonia all nr. 11

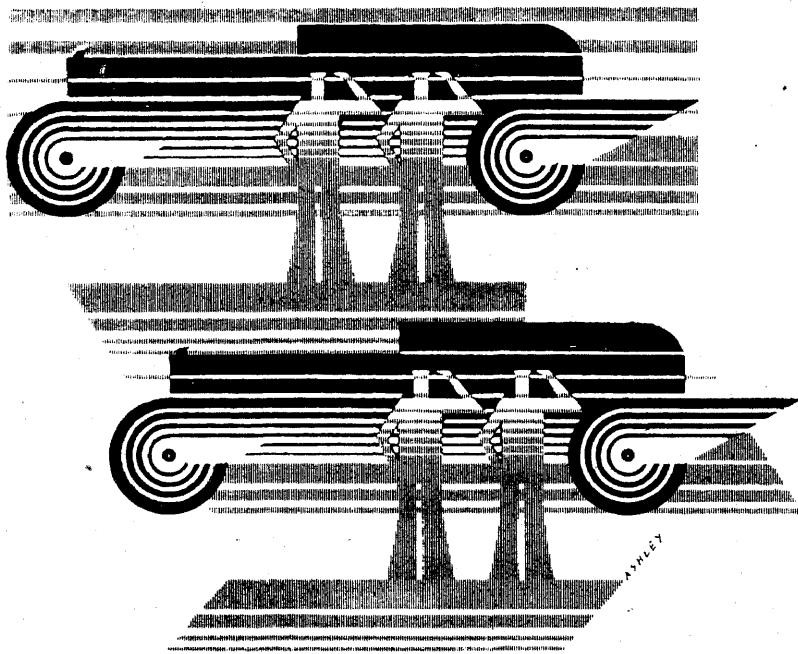
Riidekauba en-gros &
en-detail suurladu.

Soovitab suures valikus:

Ülikonna-, palitu-, mantli-, ja
kleidiriideid. Siidi, sametit,
plüüsi, kardinatulli, mööblirii-
deid, pesukaupu, flanelle, karus-
nahku jne. Et oma kaubad saa-
me otseteed vabrikuist, siis on
meie müügihinnad alati 10—15%
odavamad.

**Kaupmeestele kõige
soodsam ostukoht.**

Tervita Plymouth'i

Chrysler'i viimne looming!

Tervita Plymouth'i kaunimat autot maailmas. Seda müüakse üllatavalt mõõduka hinna eest.

Tema mootor: Laagerdatud kummil. Uus „Silberdom“ — kõrgesurvemootor, impuls-sumbutajaga. **Tema kiirus:** Pehme ja vagune, 95 km. tunnis, ilma vähemagi pingutuseta. **Tema pidurid:** Uus hüdrauliline sisepealedega neljarattapidur, reageerib taaseimale vajutusele. **Tema suurus ja kaunidus:** Rida suurepäraseid mudeleid, madalalt ehitatud ruumikate karosseriidega, uus sale jahutaja; uued siledad poritiibade jooned, uus täiuslikult kaunis kuju. Nõiduslik iludus, mille taolist pole veel ial loodud. **Tema mõõdukas hind:** Vaadake Plymouth'i esindajate juures. Võrrelge seda täpilt iga teise teile tuntud autoga. Ja teie leiате: ainult Chrysler — oma määratute abiallikatega — võis pakkuda säärast autot nii mõõduka hinnaga. Chrysler-autosid on iga tüüpi ja iga hinnalisi. Vaadeldge mudeleid kaupmeeste juures.

A-S. SCHILLING & VOLKMAR

Peaesindaja Eestis, Tallinn, Lai 28. Esind. Tartus: A-s. C. A. Virkhaus

Tallinna Krediit Pank

Asutatud 1907 aastal.

Peapank

TALLINNAS, S. Karja tän., oma majas

Telegrammide aadress: KREDITBANK

Põhikapital	Kr.	1.290.000—
Tagavarakapitalid	„	612.000.—
Hoiusummad	„	11.190.978.—
Äriseis 30. nov. 1928 a.	„	26.524.054.—

Osakonnad

**Abjas, Antslas, Haapsalus, Hiiu-Keinas, Jõhvis,
Narvas, Nõmmel, Tapal, Tartus, Türil, Võrus
ja Viljandis.**

**Annab laenusid. Võtab raha hoiule.
Toimetab kõiksuguseid pangaoperatsioone.**

SINGER

õmbusmasin

mootoriga ja õmbus-
lambiga on kõige
kaunim jõulukink

*

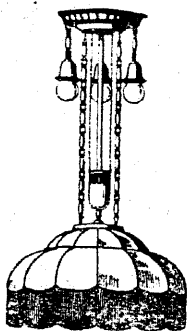

Soodsad
järelmaksutingimused.

Õblemise-,
Juurelõikuse-,
Nõelumise- ja
Ilutikanduse õpetus
maksuta.

Oma kauplused
igalpool.

ELEKTRI

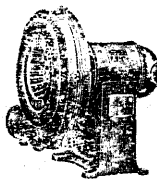
Söögitoaarmatuurid,

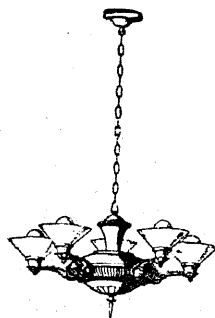
ahjud,

kaitsematerjal,

sepaventilaatorid,

saaliarmatuurid.

Müük suurel ja väiksel arvul.

AEG

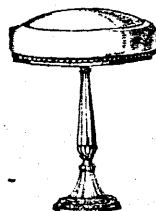

Kohvikannud.

TALLINN Raekojaplats nr. 4. Telefon 1590-2751.

TARTU

Küüni tänav nr. 3. Telefon 491.

Laulalambid.